ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ϛ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Μαρτίου 1903. ΑΡΙΘ. 6.

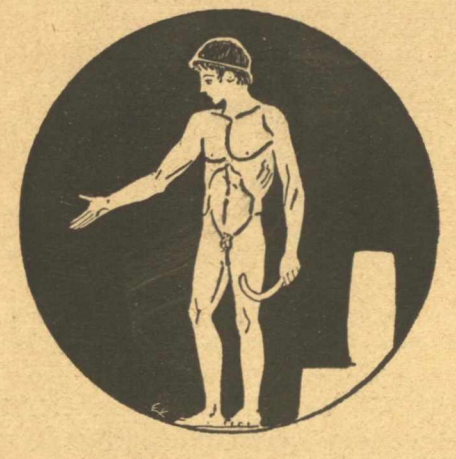

(Νεανίας κρατῶν ἐν ἀριστερᾷ στλεγγίδα καὶ ἐκτείνων τὴν δεξιὰν —ἐκ κύλικος τοῦ Ashmolean Museum τῆς Ὀξφόρδης—)

«Ὁ δυνάμενος νὰ θεωρῇ τὰ ἔργα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης δι' ὀφθαλμῶν ἑλληνικῶν, καὶ νὰ κρίνῃ αὐτὰ ὡς θὰ ἐκρίνοντο ὑπὸ τῶν συγχρόνων αὐτῶν, οὗτος ἀληθῶς εἶναι κάτοχος τοῦ ἑαυτοῦ θέματος. Τὰ ἄριστα δὲ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀνεκτιμήτου ταύτης δεξιότητος εἶναι τὸ νὰ διέρχεταί τις ὅσον τὸ δυνατὸν πλείονα χρόνον ἐνώπιον μνημείων τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, καὶ νὰ συγκρατῇ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ ὅ,τι μέγιστον ἀριθμὸν αὐτῶν».
Percy Cardner, the of Greek Coins p. 71.

Τὸ ἄνω ρητὸν προτάσσει εἰς κομψότατον τεῦχος ὑπὸ τὸν τίτλον **Ὁ Ἔφηβος τῶν Ἀντικυθήρων** *ἤτοι συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλ. Πλαστικῆς ὁ διαπρεπὴς ἀρχαιολόγος κ. Ἀπ. Ἀραβανιτόπουλος. Μεταξὺ δὲ ἄλλων καθαρῶς ἐπιστημονικῶν ζητημάτων τὰ ὁποῖα θίγει ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος ἀποδεικνύει καὶ τὸ ὅτι·*

Ὁ ἔφηβος δὲν παριστᾷ Ἑρμῆν· μετὰ τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνέλκυσιν αὐτοῦ συνετρίβη εἰς τεμάχια, ἐν ᾧ μέχρι τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἀνήρχετο σῷος.

Ὁ καθαρισμὸς τοῦ ἐφήβου ἔβλαψε πολὺ τὸ ἄγαλμα καὶ σημαντικὰ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα τούτου ἕνεκα ἀπώλοντο.

Ἡ συγκόλλησις, ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ προσθήκη νέου χρώματος εἰς τὸν ἔφηβον, ἔγιναν ανεπιτηδείως καὶ μετὰ πολλῆς τόλμης, ἔβλαψαν δὲ καιρίως τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγάλματος.

Ἡ συγκόλλησις τοῦ ἐφήβου ἐγένετο πλημμελῶς· τεμάχια ἀρχαῖα ἀπερρίφθησαν καὶ ἐτέθησαν νέα ἀντ' αὐτῶν πολλαὶ καὶ καίριαι διαστροφαὶ καὶ παρεκκλίσεις ὑπάρχουσι πολλαχοῦ τοῦ ἔργου, ἐκ τῆς ἀνεπιτηδείου συγκολλήσεως.

— Ὁ ἔφηβος ὑπέστη καιριωτάτην βλάβην, διότι ἐπεχρίσθη διὰ πρασίνης πατίνης, οὕτω δὲ τὸ χρῶμα αὐτοῦ σήμερον εἶναι ψευδὲς καὶ νεωτερικόν. κλ. κλ.

Ἐν τέλει δὲ ο κ. Ἀρβανιτόπουλος παρατηρεῖ ὅτι διὰ τοῦ δημοσιεύματός του τίθεται πρὸς τῷ ἐπιστημονικῷ καὶ κοινότερος σκοπός, ὁ πρὸς μόρφωσιν θαυμασμοῦ τῶν ἀρχαίων μετὰ γνώσεως καὶ ἀκριβοῦς ἐκλεκτικότητος οὐχὶ τυφλῶς καὶ συλλήβδην κατὰ συνθήκην τινὰ καὶ πρόληψιν, μετ' ἀληθοῦς ἐκτιμήσεως καὶ πραγματικῆς καλαισθησίας οὐχὶ δὲ κατὰ συνήθειαν τυχαίαν καὶ εἰκονικῶς ὅλως· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δύναται νὰ ἱδρυθῇ κατὰ μικρὸν ὑγιὲς καλλιτεχνικὸν αἴσθημα λαοῦ τινος καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ μορφωθῇ ἀκμαῖος καλαισθητικὸς βίος.

Καὶ συμπέρασμα τῶν ἀνακοινώσεών του εἶναι ὅτι πρὸ ἡμῶν ἔχομεν πρωτότυπον ἔργον τῆς ἐνδόξου ἐποχῆς τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, περὶ τὸ 400π. Χ. ποιηθὲν καὶ ἐξελθὸν ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς Ἀθηναίου καλλιτέχνου πιθανώτατα τοῦ Ἀλκαμένους, ὅτι ὁ παριστώμενος Ἔφηβος εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀθλητὴς νικητὴς ἐν τῇ στιγμῇ καθ' ἣν ἑτοιμάζεται νὰ ἀποξύσῃ διὰ τῆς στλεγγίδος, ἣν ἐκράτει ἐν τῇ τεταμένῃ ἀριστερᾷ, τὴν ὑψωθεῖσαν καὶ ἐκταθεῖσαν δεξιὰν χεῖρα διὰ τῆς παραβολῆς δὲ πρὸς τὰ μεγάλα χαλκᾶ ἀγάλματα τῶν ἁπανταχοῦ Μουσείων ἐξήχθη ὅτι τὸ κειμήλιον τοῦτο τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν Μουσείου εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων.

Ἀθλητὴς ἀποξυόμενος· ἐκ πυξίδος τῆς ἀκμαιοτάτης ἐποχῆς τῆς Γραφικῆς τῶν Ἀγγείων περὶ τὸ 460 π.Χ —Ἐν Galleria dei vasi dipinti τοῦ Mouseo Archeologico τῆς Φλωρεντίας.

ΕΣΤΕ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΕΣ

—

Ἐν τοῖς σωζομένοις πνευματικοῖς μνημείοις τῶν ὑποφητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου ἀρύεσθε ἑκάστοτε πᾶσαν ὑμῶν γνῶσιν καὶ σκέψιν, νέοι Ἑλληνόπαιδες. Διὰ τῶν διδαγμάτων αὐτῶν θέλετε καταστῇ ἄνθρωποι συγχρόνως καὶ πολῖται, πράττοντες τὸ ἀγαθὸν ἐκ καθήκοντος καὶ οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης, ἀγαπῶντες τὴν πατρίδα ὑμῶν μέχρι θυσίας, κατανοοῦντες ὅτι ἐν τῇ ἀγάπῃ ταύτῃ κατακορυφοῦται ἡ ἀνθρωπίνη τελειότης καὶ ἀρετή. Ἐστὲ φιλοπάτριδες· καὶ ἐν τοῖς κρισίμοις τούτοις καιροῖς, οὓς διέρχεται τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἐστὲ τοιοῦτοι μέχρι φανατισμοῦ, μέχρι ψυχώσεως. Ὅταν σαλεύωνται καὶ ἀμφισβητῶνται τὰ καθεστῶτα κοινωνίας τινὸς ὑπὸ τὴν ἐπίπνοιαν ἐναντίων ἀνέμων, καὶ ἐπιζητῆται ἡ ἐξόντωσις αὐτῆς κατὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους τρόπους, δολίους καὶ ἀθεμίτους, καθῆκον ἔχουσιν οἱ ἀγαπῶντες αὐτὴν καὶ κηδόμενοι, ν' ἀγαπήσωσιν αὐτὴν μέχρις ὑπερβολῆς, μισοῦντες καὶ διώκοντες τοὺς ἐχθροὺς μέχρι θανάτου. Ἡ ὑπερβολὴ αὕτη θὰ παραχάγῃ τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, ἡ ψύχωσις θὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἀδιαφόρους πρὸς τὴν σαγήνην τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ἅτινα παραπλανῶσι τοὺς σκεπτικοὺς καὶ τοὺς ἀδιαφόρους. Ἐστὲ φιλοπάτριδες, ἐπαναλαμβάνω ὑμῖν, βλαστοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δένδρου, μεμνημένοι ἀείποτε, ὅτι δὲν εἶσθε πραγματικοὶ Ἕλληνες, ὁμόφυλοι καὶ ὁμαίμονες τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι, τῶν ἐν Θερμοπύλαις καὶ Πλαταιαῖς, τῶν ἐν Γραβιᾷ καὶ Μεσολογγίῳ, τῶν ἐν Δερβενακίοις καὶ Λάλᾳ ἀγωνισαμένων, ἐν ὅσῳ ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα, ἡ ἑλληνικὴ συνείδησις, ἡ ἑλληνικὴ ἐθνικότης δὲν κυριαρχοῦσι πανταχοῦ, ὅπου ἐλαύνεται ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ μεγάλου προγράμματος τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, εἰς τὸν Ὄλυμπον καὶ εἰς τὴν Πίνδον, εἰς τὰ Ἀκροκεραύνια καὶ εἰς τὴν Ῥοδόπην, εἰς τὸν Βόσπορον καὶ εἰς τὴν παλαιτάτην καὶ γνησιωτάτην ἐκείνην ἀκρόπολιν τῆς ἑλληνικῆς δυνάμεως, ἐν ᾗ κατὰ πρῶτον ἠκούσθη τὸ ὑπερφυὲς ᾆσμα τοῦ θείου Ὁμήρου, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὁποίας ἠγωνίσθησαν καὶ ἐκλεῖσθησαν οἱ δύο κατ' ἐξοχὴν ἰδεώδεις τύποι τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, ὁ ποιητικὸς νεανίας τῆς πρώτης περιόδου καὶ ὁ πραγματικὸς τῆς δευτέρας, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος.

Ὅταν ἡ ἑλληνικὴ σημαία κυματίσῃ ἐπὶ πάντων τούτων τῶν τμημάτων τῆς ἑλληνικῆς χώρας, τότε μόνον αὐτοδικαίως δυνάμεθα νὰ καλώμεθα Ἕλληνες, ἄξιοι ἀληθῶς νὰ συνεχίσωμεν τὸ ἑλληνικὸν ἔργον ἐν τῇ ἱστορικῇ τῆς ἀνθρωπότητος σταδιοδρομίᾳ.

Τοιοῦτο εἶνε τὸ καθῆκον τῆς ἑλληνικῆς νεότητος. Τοιοῦτος εἶνε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ἐθνικοῦ τούτου Πανεπιστημίου, ἀφ' οὗ δέον ν' ἀντηχῇ τὸ κήρυγμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου τοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Πρὸς διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν τοῦ κηρύγματος τούτου κατὰ πάσης κακίας, κατὰ πάσης προλήψεως ἢ διαφθορᾶς, κηρύγματος ἐξαγγίζοντος καὶ ἀποκαθαίροντος ἀπὸ παντὸς ῥύπου τὴν ἐθνικὴν ψυχήν, ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία ἐπιλέκτων κατά τε τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὴν καρδίαν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε οἱ προωρισμένοι ἐπίλεκτοι, νέα τῶν Ἑλλήνων γενεά. Δεῦτε. λάβετε φῶς· μεταλαμπαδεύσατε αὐτὸ μετὰ πίστεως ἀνὰ πάντα τοῦ ἑλληνικοῦ τὰ τμήματα, τὰ δεόμενα, σήμερον πρὸ πάντων, ἀρωγῆς, ἐνισχύσεως, συνεργασίας.

Ἔστω ὑμῖν, φίλτατοι συναθληταὶ τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων, ἔστω ὑμῖν ἡ ἐπιστήμη λαμπὰς ἀνέσπερος, φωτίζουσα ὑμᾶς καὶ διευθύνουσα ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν ἀγώνων τούτων. Ἀλλὰ πρώτιστα ἔστω ὑμῖν ὁδηγὸς ἡ πατρὶς ἡ μεγάλη, ἡ ἀθάνατος δέσποινα, ἧς τὰς ἐντολὰς θέλετε τηρῇ ὡς ὑπερφυὲς ἐν τῇ συνειδήσει ὑμῶν περίαπτον, ἧς ἡ ἀγάπη θέλει ἐμπνέῃ ὑμᾶς, θέλει ἐνισχύῃ, καθιστᾶσα ἀτρώτους ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς. Ἡ πατρίς. Ἐν αὐτῇ ἐνσαρκοῦται τὸ ἄκρον ἄωτον, ἡ ὑψίστη ἰδέα παντὸς τελείου ἀνθρώπου. Ἀγαπήσατε αὐτὴν μέχρι θυσίας. Ὡς ἐδίδασκεν ὁ παλαιὸς Σωκράτης : Αὕτη εἶνε τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀγαθόν· αὕτη εἶνε τὸ σεμνότατον καὶ ἁγιώτατον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πραγμάτων.

Νεοκλῆς Καζάζης

Ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενον.
(Ἀπόφθεγμα τοῦ Σόλωνος)

—

Ὁ φιλόσοφος Πλούταρχος περιέσωσεν ἐν τῷ βίῳ τοῦ μεγάλου νομοθέτου τῶν Ἀθηνῶν Σόλωνος μεταξὺ ἄλλων πολλῶν σοφῶν αὐτοῦ ἀποφθεγμάτων καὶ τὸ ἀπόφθεγμα τοῦτο τοῦ Σόλωνος. Ὁ σοφὸς Σόλων ὁ κατ' ἐξοχὴν ἴσως σοφὸς μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀπέδειξε καὶ διὰ νῆς γνώμης αὐτοῦ ταύτης τὸ βάθος τῆς μεγάλης αὐτῆς πολιτικῆς καὶ νομοθετικῆς διανοίας. Εἶναι τῷ ὄντι ἀδύνατον νὰ στηριχθῇ καὶ προοδεύσῃ πολιτεία, ἐν ᾗ οἱ πολλοί, ἀδιαφοροῦντες περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Πολιτείας, ἐφησυχάζουσιν ἐν ταῖς ἑστίαις αὐτῶν, μηδαμῶς μετέχοντες τῆς πολιτικῆς πάλης, ἥτις διαιρεῖ τοὺς ἐν αὐτῇ πολιτευομένους. Ὅταν πάντες οἱ πολῖται κατέρχονται εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων ὑποθέσεων μετὰ φιλοπάτριδος ζήλου, ἀγωνιζόμενοι ἕκαστος ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν πεποιθήσεως, ἡ Πολιτεία δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἀσφαλῶς ὅτι δὲν θέλουσιν εἶναι ὀλίγοι τινὲς ἰδιωφελεῖς καὶ ἰδιοτελεῖς οἱ ὁδηγήσαντες κατὰ τὰ ἴδια συμφέροντα τὰ τῆς πολιτείας. Δύναται δέ τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ Σολώνειον τοῦτο ἀπόφθεγμα εἶναι οἱονεὶ συνέχεια καὶ συμπλήρωσις ἑτέρου πολιτικωτάτου ἀξιώματος, ὅπερ ὁ αὐτὸς μεγαλοφυὴς τῶν Ἀθηνῶν νομοθέτης καὶ φιλόσοφος ἀνὴρ ἐξήνεγκεν : «Οὐκ ἂν γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει, εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις». Ἐκεῖνος, ὅστις ἠξίου νὰ ἐγείρωνται κατὰ παντὸς ἀδικήματος, οὐχὶ μόνον οἱ ἀδικηθέντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μὴ ἀδικηθέντες, δηλαδὴ ἁπαξάπαντες οἱ τῆς πόλεως πολῖται, ἀκολουθότατα ἑαυτῷ ἐδογμάτιζεν ὅτι τοὺς πολίτας πάντας ἀνάγκη νὰ ἐνδιαφέρωσι ζωηρῶς τὰ πράγματα τῆς πολιτείας, δικαιουμένους καὶ ὀφείλοντας νὰ μετέχωσιν ἐνεργῶς τῆς ἐν αὐτῇ κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς πάλης ἄνευ τῆς ἰδιοτελείας καὶ ὀπισθοβουλίας.

Ὅτι δὲ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἔχει τὸ ῥητὸν τοῦ Σόλωνος, ἀπόδειξις ὅτι οὕτως ἡρμήνευσεν αὐτῷ καὶ ὁ ἀναφέρων αὐτὸ κριτικώτατος ἐκ Χαιρωνείας βιογράφος, γράφων ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς : «Βούλεται δ', ὡς ἔοικε, μὴ ἀ» παθῶς, μηδ' ἀναισθήτως ἔχειν πρὸς τὸ κοινόν, ἐν » ἀσφαλεῖ θέμενον τὰ οἰκεῖα, καὶ τῷ μὴ συναλγεῖν, μηδὲ » συννοσεῖν τῇ πατρίδι, καλλωπιζόμενον· ἀλλὰ αὐτόθεν » τοῖς τὰ βελτίω καὶ δικαιότερα πράττουσι προσθέμενον » συγκιδυνεύειν καὶ βοηθεῖν μᾶλλον ἢ περιμένειν ἀκιν» δύνως τὰ τῶν κρατούντων». Ἀλλ' ἐν τούτοις ὄπισθεν τοῦ ἀποφθέγματος τούτου ὠχυρώθησαν οἱ κατὰ καιροὺς ἰδιοτελεῖς θιασῶται τῶν προσωπικῶν πολιτικῶν κομμάτων, παριστῶντες τὸν μέγαν τῆς ἀρχαιότητος νομοθέτην ὡς διδάσκοντα δῆθεν τὴν κατάταξιν καὶ προσήλωσιν τῶν πολιτῶν εἰς προσωπικὰς φατρίας, ἐξ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀρχῆς κινουμένας ἢ τῆς τῆς ἐπιζητήσεως καὶ κατακρατήσεως τῆς ἐξουσίας. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Ὁ Σόλων ἠξίωσεν ὅπως οἱ πολῖται τάσσωνται ἑκάστοτε μετὰ τῆς μιᾶς ἐκ τῶν δύο διαπαλαιουσῶν μερίδων, ἤτοι τῆς μιᾶς ἐκ τῶν διαπαλαιουσῶν γνωμῶν, συννελοῦντες οὕτως εἰς τὴν κατίσχυσιν τῆς ὀρθοτέρας καὶ σοφωτέρας, διότι, ἐὰν οἱ πολλοὶ μένωσιν ἀπρακτοῦντες, ἐπόμενον ὅτι οἱ ἐργολάβοι τῆς πολιτικῆς θέλουσι κατισχύσει ἐπὶ βλάβῃ τῶν κοινῶν συμφερόντων. Ὅσον φαῦλαι καὶ ἂν ὦσιν αἱ πολιτικαὶ μερίδες, αἱ προκύπτουσαι ἐκ τοῦ χάριν τῆς ἐξουσίας συνεταιρισμοῦ, ἀναμφισβητήτως ἐν τῇ δεῖνα ἢ δεῖνα περιστάσει ἡ μία ἐκ τῶν δύο θέλει ὑποστηρίζει τὸ σχετικῶς ὀρθότερον, σήμερον μὲν αὕτη, αὔριον δ' ἐκείνη. Ὅταν λοιπὸν οἱ ἁγνοὶ καὶ εὐσυνείδητοι πολῖται συντάσσωνται μετὰ τῆς ὀρθοτέρας ἑκάστοτε γνώμης, θέλει αὕτη κατισχύσει· οὕτω δὲ θέλει σώζεσθαι ἑκάστοτε ἡ πολιτεία ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῆς πολιτικῆς φαυλότητος Καὶ ὅμως οἱ σημαιοφόροι τῆς φαυλότητος προέβαλον κατὰ καιροὺς ὅτι δῆθεν δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πολίτην νὰ ψηφίζῃ ἐντίμως καὶ εὐσυνειδήτως, ἀλλ' ἀπαιτεῖται δῆθεν κατὰ τὸν Σόλωνα νὰ αὐτοκατατάσσηται εἰς τοὺς ἐγκαθέτους τῶν προσωπικῶν φατριῶν !

Θ. Ν. Φλογαΐτης

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

—

Νεύτων. Μεγαλοφυὴς ἐκ τῶν πρωτίστων. Ἔπασχεν ἐξ ἑνὸς παραδόξου νευρικοῦ φαινομένου, τοῦτέστιν ὁσάκις ἐπέβαινεν ἁμάξης κατελαμβάνετο ὑπὸ ἰλίγγου καὶ εἶχε τοιοῦτον φόβον μὴ πέσῃ, ὥστε ἐκράτει καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν αὐτοῦ τὰς θυρίδας τῆς ἁμάξης. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἐκυριεύθη ὑπὸ μελαγχολίας, ἥτις ἐστέρησεν αὐτὸν τῆς ἱκανότητος τοῦ σκέπτεσθαι. Τοσοῦτον δὲ εἶχεν ἐξασθενήσει αὐτὸν διανοητικῶς ἡ νόσος, ὥστε, ὅταν ἐζήτει τις τὰς συμβουλάς του περὶ ζητήματός τινος, ἔλεγεν· « Ἀπευθύνθητε εἰς τὸν κ. Moivre (βοηθὸν αὐτοῦ)· αὐτὸς γνωρίζει τοῦτο κάλλιον ἐμοῦ».

Εὑρέθη δὲ καὶ χειρόγραφον τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ διασήμου φυσικοῦ Huygens, συγχρόνου τοῦ Νεύτωνος, μαρτυροῦν ἄριστα τὸ ἀληθὲς τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Νεύτων εἶχε προσβληθῆ ἐπί τινα καιρὸν ὑπὸ φρενοβλαβείας. Τὸ χειρόγραφον ἔχει οὕτω· «Τῇ 26 Μαΐου 1694 ὁ κ. »Colin ἐκ Σκωτίας μοὶ διηγήθη, ὅτι ὁ περίδοξος γεω»μέτρης Ἰσαὰκ Νεύτων πρὸ 18 μηνῶν ἔπαθε διατάρα»ξιν τῶν φρενῶν (démence) εἴτε συνεπείᾳ τῆς κατα»χρήσεως περὶ τὴν ἐργασίαν εἴτε συνεπείᾳ τῆς μεγάλης »λύπης, ἣν ἠσθάνθη ἰδὼν καταστραφὲν τὸ χημικὸν αὐ»τοῦ ἐργαστήριον ὑπὸ τῆς πυρκαϊᾶς μετά τινων σπου»δαίων χειρογράφων του· ὁ Colin προσέθηκεν ὅτι κα»τόπιν τοῦ συμβάντος τούτου ὁ Νεύτων παρουσιασθεὶς »εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Cambridge ὡμίλησε κατὰ τρό»πον δηλοῦντα τὴν διατάραξιν τῶν φρενῶν αὐτοῦ, ὁπότε »καὶ οἱ φίλοι τὸν παρέλαβον καὶ τὸν ὡδήγησαν ἐγκλεί»σαντες αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔνθα ἐκόντα ἄκοντα »καθυπέβαλον αὐτὸν ὑπὸ θεραπείαν, διὰ τῆς ὁποίας μετ' »ὀλίγον ἐπανέκτησε τὴν προτέραν αὐτοῦ ὑγείαν εἰς τρό»πον, ὥστε σήμερον ἐννοεῖ τὸ βιβλίον αὐτοῦ, Αἱ Ἀρχαί».

Μετά τινα ἔτη ἀπὸ τῆς διαταράξεως ταύτης τῶν φρενῶν αὐτοῦ, ἤτοι τῷ 1700 ὁ Νεύτων ἐποίησε «Τὰ Σχόλια ἐπὶ τῆς Ἀποκαλύψεως», ὡς καὶ ἄλλα τινὰ θεολογικὰ ἔργα.

Ὁ ἴδιος Νεύτων ἔγραψεν εἰς μίαν τῶν πρὸς τὸν περιώνυμον φιλόσοφον John Locke ἐπιστολῶν του, ὅτι «διῆλθε μῆνάς τινας χωρὶς νὰ ἔχῃ ὅλην τὴν δύναμιν »τοῦ πνεύματός του aconsistency of mind». Ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ ἴδιος Νεύτων περιγράφει τὴν νόσον του, ἐξάγεται, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τῆς ὀξείας ἀνοίας (démence aigue ἢ mélancolie avec stupeur), ἥτις εἶνε μία μορφὴ τῆς λυπομανίας.

Τάσσος Τορκουάδος. Ὁ πατήρ του Βερνάρδος Τάσσος διεκρίθη ἐπίσης ὡς λυρικὸς ποιητὴς καὶ λογογράφος. Ὁ Τορκουάδος ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν συνέθεσε τὸ πρῶτόν του ποίημα «Rinaldo» καὶ ἤδη μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐπιτυχίαν ἤρχισε νὰ συλλαμβάνῃ ἐν νῷ τὸ σχέδιον τῆς ἀθανάτου ἐποποιίας ἡ ἀπελευθερωθεῖσα Ἱερουσαλήμ. Εἰς ἡλικίαν 33 ἐτῶν προσεβλήθη ὑπὸ φρενοβλαβείας φανταζόμενος ὅτι ὑπὸ πάντων καταδιώκεται, ὅτι συνωμοτοῦσιν ἐναντίον του ὅπως τὸν δηλητηριάσωσι κτλ. Μίαν ἡμέραν δὲ ὥρμησε κρατῶν ἐγχειρίδιον εἰς τὴν χεῖρα διὰ νὰ φονεύσῃ ἕνα ὑπηρέτην, ὃν ἐθεώρει ἰδίως λίαν ὕποπτον· ὁ ὑπηρέτης ἐσώθη τῇ παρεμβάσει ἄλλων προσώπων κατὰ τύχην εὑρεθέντων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ μεγάρου τοῦ δουκὸς τῆς Φερράρης, ἔνθα διέμενεν ὁ Τάσσος ὡς φίλος καὶ εὐνοούμενος.

Μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο τῇ αἰτήσει του ἀπῆλθεν εἰς Φραγκισκανικόν τι μοναστήριον, ὁπόθεν ἔγραφεν εἰς πολλούς, ἰδίως δὲ πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Φερράρης, ἐπιστολὰς πλήρης παραληρημάτων. Μετ' ὀλίγον ἔφυγεν ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ μετέβη παρὰ τῇ ἀδελφῇ του Κορνηλίᾳ ἐν Σορέντῳ, ἐπί τινας μῆνας σχεδὸν ἐντελῶς ἐπανακτήσας τὴν προτέραν πνευματικὴν ὑγείαν· εἶτα ἐπανῆλθεν εἰς Φερράρην παρὰ τῷ δουκί, ὑποσχεθεὶς πρότερον αὐτῷ, ὅτι θὰ ὑποβληθῇ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του εἰς ἰατρικὴν θεραπείαν. Ἀλλὰ δυστυχῶς πάλιν προσεβλήθη ὑπὸ τῆς μελαγχολίας του καὶ ἀπελθὼν ἐκ Φερράρης περιεπλανᾶτο ἀνὰ τὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας. Ἐν Τουρίνῳ εἶχε καλῶς, ὁπόθεν πάλιν ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Φερράρην ἔνθα οἱ καταδιωγμοὶ καὶ οἱ σκληροὶ τρόποι τοῦ δουκός, κατὰ τὸ λέγειν τινῶν, ἀνέπτυξαν ἐπὶ μικρόν τινα χρόνον πάλιν τὴν νόσον τοῦ δυστυχοῦς περιπλανωμένου ποιητοῦ, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐνεκλείσθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς « Ἁγίας Ἄννης», ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, τῇ διαταγῇ τοῦ δουκός, καίτοι διετέλει, ὡς λέγουσί τινες, ὑγιὴς τὰς φρένας καὶ ἅπαξ μόνον κατὰ τὴν σκληρὰν ταύτην αἰχμαλωσίαν παθὼν ἐξ ὀξείας φρενοπληξίας· τοῦτο ὅμως φαίνεται ἀπίθανον, διότι ἐκεῖ εἶδεν αὐτὸν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ὁ Montaigne ἐν παρακρούσει διατελοῦντα. Τῇ παρεμβάσει τέλος πολλῶν ὑψηλῶν προσώπων ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ νοσοκομείου καὶ μετέβη εἰς Mantoua ἔνθα περιεθάλπετο ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς πόλεως ταύτης, ὁπόθεν εἶτα ἀπελθὼν μετέβη εἰς Νεάπολιν, ἔνθα διεταράχθη πάλιν τὰς φρένας, ἕνεκα, ὡς λέγουσί τινες, τῶν πολλῶν καὶ ἀδίκων ἐπικρίσεων τοῦ ἔργου του! Μέχρι τέλους δὲ τοῦ βίου του οὐδέποτε ἐγκατέλειψεν αὐτὸν ἡ λεγομένη *μελαγχολία*, καίτοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὰς διαλείψεις τῆς νόσου, ὡς καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου τὰ ἄλλα καλῶς εἶχε τὸ λογικὸν αὐτοῦ. Ὁ Τάσσος, ὅπως καὶ ὁ Σωκράτης, ἐνόμιζεν ὅτι ἔχει *οἰκεῖόν τι δαιμόνιον*, τὸ ὁποῖον συνδιελέγετο μετ' αὐτοῦ· διϊσχυρίζετο δὲ ὅτι ἔμαθε παρὰ τοῦ δαιμονίου τούτου πράγματα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἄλλοτε οὔτε εἶχέ που ἀναγνώσει, οὔτε εἶχεν ἀκούσει ποτέ, καὶ ὅτι οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ τὰ ἔμαθεν!

Σίμων Ἀποστολίδης.

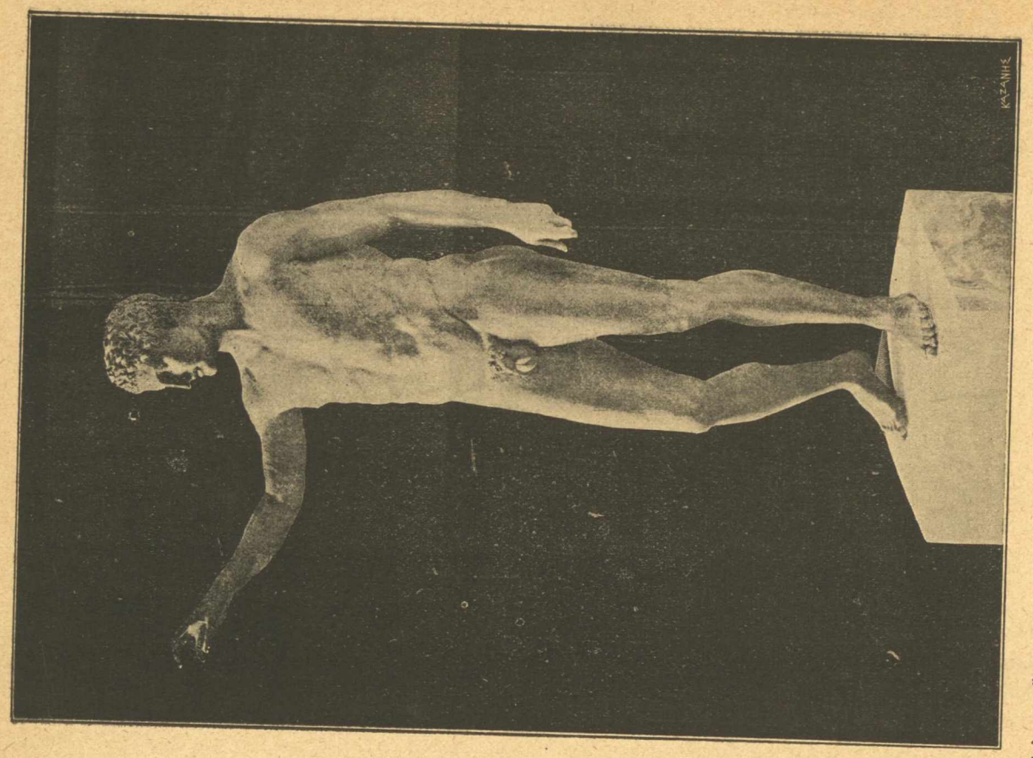

Χαλκοῦν ἄγαλμα Ἐφήβου ὀλίγον μεῖζον τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, εὑρεθὲν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων.—Ἐν Ἐθνικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν—.

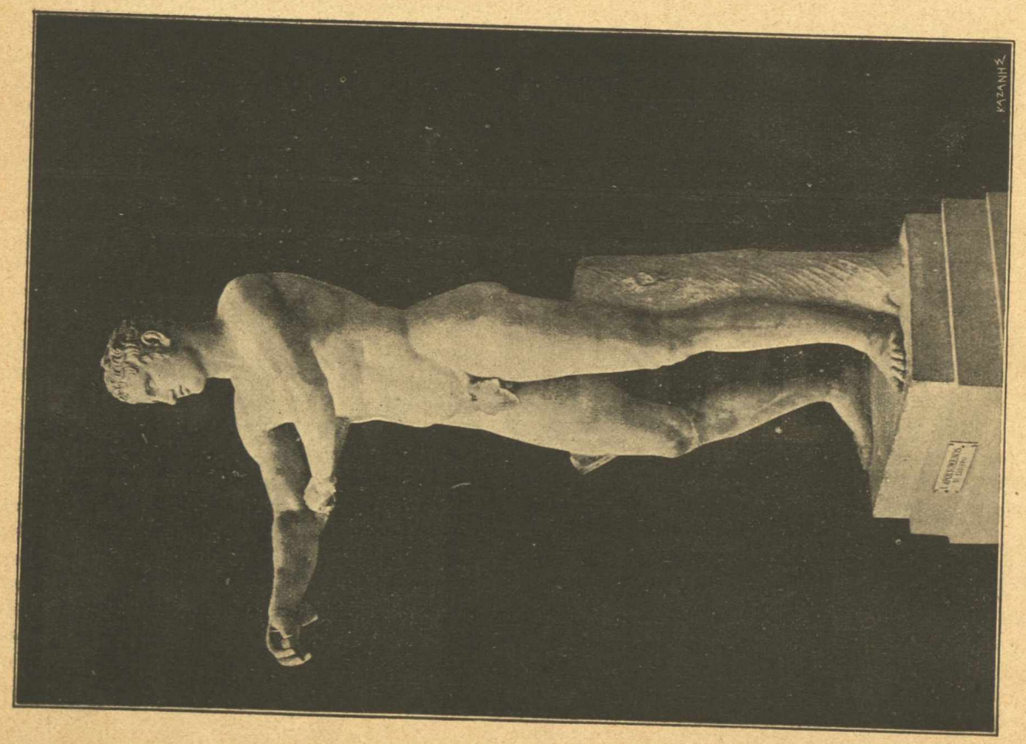

Ἀθλητὴς ἀποξύομενος· ἔργον μαρμάρινον ἀνδρὰς πιθανῶς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου πιηθείς, ἀντίγραφον τοῦ περιφήμου χαλκοῦ Ἀποξυομένου τοῦ Λυσίππου, μεγέθους ὀλίγον μείζονος τοῦ φυσικοῦ, ἐν Trastevere εὑρεθέν. —Ἐν Braccio Nuovo τοῦ Βατικανοῦ—.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ

(Συνέχεια)

Δ'.

Μοὶ εἶνε δυσχερὲς νὰ παραστήσω τὸ σφρῖγος τῆς ἠθικῆς χαρᾶς, ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ διατριβῇ μου εἰς τὴν νῆσον. Ἤμην ἄπληστος ζωῆς. Τῆς ζωῆς αὐτῆς ἣν συνεχῶς βαρύνεταί τις, ὅταν, κατατρυχόμενος εἰς τὰς ἀνίας καὶ τοὺς περισπασμοὺς τῶν πόλεων, ρεμβάζῃ ἀμέριμνον βίον προσπελάζοντα τὸ κατὰ φύσιν ζῆν. Ὅλα μοῦ ἦσαν προσφιλῆ. Καὶ ἡ συναίσθησις ὅτι μετ' ὀλίγον ἔμελλον νὰ ἐγκαταλείψω τὴν νῆσον μὲ καθίστα ἀπληστότερον ἔτι εἰς τὴν ἀπόλαυσιν παντὸς ὅτι συνήπτετο πρὸς αὐτήν. Ὅλαι αἱ ἀδυσώπητοι, πολλάκις δὲ καὶ ἀστεῖαι συνθῆκαι τοῦ κοινωνικοῦ βίου, αἱ κατατυραννοῦσαι ἡμᾶς τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς βιοῦντας εἰς τὰς ἀσφυκτικὰς τῶν πόλεων ἀτμοσφαίρας, ἐτέθησαν ἐκεῖ ἐκποδών. Καὶ ἡ ἁπλότης ἐκείνη τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἐνεῖχε δι' ἐμὲ θέλγητρον ὑπέρτερον πάσης οἱαςδήποτε κοινωνικῆς εὐμαρείας καὶ τέρψεως—ἀμφιβόλου συνεχῶς.

Ἐφόρουν ἐγχώρια ὑποδήματα, καὶ εἶχον ἐνδυθῆ ἐνδύματα ἰδιόρρυθμα, κρᾶμα τι περιβολῆς ἁλιέως καὶ ἀγρότου. Συνήθως ἤμην ἀσκεπὴς δεχόμενος ἀναισθήτως τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας κατὰ τῆς ἐκτεθειμένης κεφαλῆς μου, καὶ τὰς σφοδρὰς ριπὰς τῶν ἀνέμων, οἵτινες συνεχῶς μὲ ἐταλάντευον καὶ ἐνίοτε μὲ παρεκώλυον νὰ χωρήσω περαιτέρω. Τοῦτο μοὶ συνέβαινεν ἰδίως ὁσάκις διηρχόμην προσήνεμον δρομίσκον ἢ ἀγροτικὴν διασφάγα. Εἶνε ἀκατάσχετος ἡ βία τῶν ἀνέμων εἰς τὴν νῆσον, ἀλλ' εἶνε ἐπίσης καὶ ὑπέρτερον πάσης ἑρμηνείας τὸ θέλγητρον τῶν ὁρμητικῶν ἐκείνων πνοῶν, αἵτινες ἀναψύχουσι τὸν ἄνθρωπον ἄχρι τῶν ἐνδοτάτων αὐτοῦ μυχῶν. Τὸν Ἰούλιον φοροῦσιν ἐκεῖ ἐπανωφόριον. Καθ' ὃν χρόνον ἡμεῖς ἀποβαίνομεν διπυρίτης ἀπὸ τοῦ ἀττικοῦ καύματος καὶ τῆς ἀνταναλάσεως τῶν φλεγουσῶν οἰκιῶν καὶ ὁδῶν, ἐκεῖ ἄγουσιν ἐποχὴν δρόσου, ἐξικνουμένην ἄχρι τοῦ ψύχους. Ἡ ἄνοδος τῆς κλίμακος, ἰδίως εἰς τοὺς προσκειμένους εἰς τὸν αἰγιαλὸν οἴκους, εἶνέ τι τὰ μᾶλα ὀχληρόν, διὰ τὰς κυρίας ἰδίως. Ἡ ἀδιακρισία τοῦ ἀνέμου οὐδὲν σέβεται, συνεχῶς δὲ παρίσταταί τις εἰς ἀκούσια ἀποκαλυπτήρια κνημῶν καὶ μελῶν, ἅτινα εὐγνωμόνως θὰ ἐδέχετο ὁ Πραξιτέλης ὡς πρότυπα.

* * *

Ὁσάκις ἦτο ἀνάγκη νὰ καλύψω τὴν κεφαλήν μου, κατέφευγον εἰς τὸ ἐξαιρέτως ἐνδεδειγμένον κάλυμμα τῆς νήσου, καὶ οὗτινος συνήθως χρῶνται οἱ νησιῶται. Ἦτο πλεκτὸς ἐριουργὴς καὶ κυκλοτερὴς κοῦκος πεπλατυσμένος ἄνωθεν, στενώτερος κάτωθεν καὶ ὄστις, προσαρμοζόμενος εἰς τὴν κεφαλήν, ἔσφιγγεν ἰσχυρῶς τὸ μέτωπον, οἱονεὶ ὅπως ἀμυνθῇ κατὰ τοῦ πνέοντος βορρᾶ λυσσῶντος ν' ἀνασπάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς. Τινὲς κυρίαι ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ καλύμματος τούτου, ὅπερ εἰς τὴν γυναικείαν κεφαλήν, ὅταν μάλιστα συμπέσῃ νὰ ἦνε ὡραία, τοῦθ' ὅπερ εἶνε συνηθέστατον εἰς τὴν νῆσον, ἀναδείκνυται κομψότατον. Ἕτεραι χρῶνται λευκοῦ στενοῦ καὶ ἐπιμήκους μεταξίνου κρηδέμνου, πλαισιοῦντος θαυμασίως τὴν θαυμασιωτέραν καὶ εὐγλωττοτάτην μορφήν των.

* * *

Τὸ πᾶν ἀποπνέει ἐκεῖ ἁπλότητα. Καὶ ἡ ἁπλότης αὕτη, ἑνουμένη μετὰ τῆς φυσικῆς εὐγενείας τῶν κατοίκων, τοῦ ἐντελῶς ἀνεπιτηδεύτου αὐτῶν, τῆς ἐπεράστου ἀγαθότητος καὶ φιλοξενίας, τῆς ἀξιοσημειώτου καλλονῆς τῶν γυναικῶν, τῆς ἐκπληκτικῆς εὐφυΐας των, τῆς σεμνῆς οἰκειότητός των ἀναδεικνύει θελκτικωτέραν ἔτι τὴν διατριβὴν εἰς τὴν γόησσαν νῆσον. Εἶνε γόησσα, ἀλλ' ὄχι δι' ὅλους. Πρέπει νὰ τὴν κατανοήσῃ τις, πρέπει νὰ ταὐτισθῇ μὲ τοὺς κατοίκους, νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ αἰσθήματά των, νὰ γείνῃ καὶ παρ' ἐκείνων καταληπτός, νὰ ἐξιθαγενισθῇ οὕτως εἰπεῖν, ὅπως νοήσῃ καὶ ἀπογευθῇ τὸ ἄρωμα τῆς γλυκείας ἐκεῖσε διατριβῆς. Ἐκεῖ ὅπου ἐγὼ κατεθελγόμην ὀνειροπολῶν καὶ εὐχόμενος νὰ διέτριβον μῆνας ὅλους εὐτυχὴς ἐν πλήρει τοῦ κόσμου λήθῃ, ἄλλος ἴσως θὰ ἐχασμᾶτο ἐκ πλήξεως. Τὸ πέλαγος ἐκεῖνο, οὗτινος ἡ θέα ἀπετέλει δι' ἐμὲ γλυκὺ καὶ ἀναλλοίωτον ἐντρύφημα, διὰ τὸν ἄλλον θὰ ἦτο σκυθρωπὸς δεσμοφύλαξ παρακωλύων αὐτὸν νὰ σπεύσῃ εἰς τὰς ἀνουσίους, εἰς τὰς βεβιασμένας, εἰς τὰς ψυχράς, εἰς τὰς ἀπατηλὰς καὶ ἐπιτετηδευμένας ἀπολαύσεις τοῦ ἐψιμμυθιωμένου καὶ νόθου βίου τῶν πόλεων καὶ τῶν μεγάλων κινδύνων.

* * *

Ἀγρότης εἰς τὴν ἐξοχήν, ἁλιεὺς εἰς τὴν παραλίαν διηρχόμην εὐδαιμονίας στιγμάς, αἵτινες κατὰ τοῦτο μόνον ἐνεῖχον πικρίαν, καθ' ὅσον ἔβλεπον ὅτι θὰ ἦσαν βραχεῖαι. Ὁμαλὴ ὁδός, εὐχερῶς βατὴ καὶ εἰς τοὺς τροχούς, ὁδηγεῖ ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς ὑπήνεμόν τινα ὁρμίσκον, καλούμενον *Τοῦρλον*. Ἡ ἀπόστασις, καὶ διὰ τὸν ἡσυχώτερον βαδίζοντα, δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἡμίσειαν ὥραν. Ἐκεῖ, εἰς τὴν θελκτικὴν καὶ προσφιλῆ ἐρημίαν τοῦ ἀλησμονήτου καὶ εὐλιμένου ὁρμίσκου, προσβλέπων τοὺς γυμνοὺς καὶ θαλασσοδερομένους βράχους ἀφ' ἑνός, τὴν ἀφρισμένην θάλασσαν ἀφ' ἑτέρου, διηρχόμην εὐτυχὴς πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, συνάπτων τ' ἀλλεπάλληλα τοῦ πελάγους κύματα πρὸς τὰ κύματα τῶν λογισμῶν οἵτινες ἡδέως μὲ περιέλουον.

* * *

Ἐκαθήμην εἰς ὑφύγρους χάλικας, οὓς εἶχε λειάνει, στιλβώσει, λευκάνει καὶ ἰσοπεδώσει τὸ ἀδιάλειπτον ῥίλημα τοῦ κύματος. Εἰς τὴν νῆσον τὰ πετράδια ταῦτα καλοῦνται *χουλάκια*. Ἐκεῖ, εἰς τὴν ἠχηρὰν ἐκείνην καὶ ἀκηλίδωτον στρωμνήν, ἐρριπτόμην, ἐκαθήμην, ἀνεκλινόμην ὕπτιος, ἐκυλιόμην πλαγίως, ἔπιπτα πρηνής. Κατελίμπανον τὸ τραχὺ λέχος καὶ ἀνερχόμενος μικρὸν ἔπιπτα ἐπὶ τῆς μαλακῆς καὶ λειοτάτης ἄμμου τοῦ αἰγιαλοῦ, τὴν ἀγνότητα τῆς ὁποίας οὐδεὶς ποῦς εἶχε μιάνει. Ἔβλεπον ἀποτετυπωμένον τὸ σῶμά μου ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν ἁβρὰν ἐπιφάνειάν της, χαράσσων φίλτατα ὀνόματα, ἐπεκαλούμην τὴν μνήμην των ὡς σύντροφον. Κατηρχό-

μην ἄλλοτε ἐγγύτατα τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκεῖ γράφων καὶ πάλιν ὀνόματα προσφιλῆ, ἀπελάμβανον τῆς γλυκυπίκρου ὀδύνης τοῦ νὰ βλέπω αὐτὰ ἀφανιζόμενα ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τοῦ κύματος, ἰσοπεδοῦντος τὴν διαταραχθεῖσαν ὁμαλότητα τῆς ἀμμώδους παραλίας. Τὰ βραδέως ἐκλείποντα ἴχνη τῶν γραμμάτων ἐκείνων καὶ τῶν ὀνομάτων, ἅτινα ἠφάνιζε τοῦ κύματος ἡ φορά, ἐξέκαιον ἄλλας εἰκόνας καὶ ἄλλας ἀναπολήσεις γοργῶς βλαστανούσας, γιγαντιουμένας, καὶ σβεννυμένας εἶτα εἰς τὴν φαντασίαν. Οὕτω ὀνειροπολήματα, πικρίας καὶ γλυκύτητος μεστὰ ἐναλλάξ, διεδέχοντο τοὺς ρεμβασμούς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας ἐκείνης ὁρμῶσα ἡ ψυχὴ ἵπτατο ἀκινδύνως ἐκεῖθεν τοῦ πόντου, καὶ πτεροῦσα τὴν πτῆσιν αὐτῆς ἔτρεχεν, ἔτρεχεν ἀκαταπαύστως....

* * *

Ἀσταθὴς ἐν τούτοις, ὅπως καὶ τὸ κῦμα ὅπερ εἶχον πρὸ ἐμοῦ, κατελίμπανον καὶ πάλιν τὸ ἀμμῶδες καὶ ὕφυγρον στρῶμα. Ἔτρεχον πρὸς τὰ *χουλάκια* καὶ ἐκεῖ ριπτόμενος ἐκ νέου, ἀπελάμβανον μὲ ἀνέκφραστον ἀπληστίαν τὴν ζωήν, καὶ ἐρέμβαζον ἀνενόχλητος. Ἐλυπούμην ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο ν' ἀπολαύσωσιν ὅπως ἐγώ. Ἐκάλουν ὅλους ὅσοι ἦσαν μακράν, ἀλλ' ἐφοβούμην μήπως ἔλθῃ τις καὶ βεβήλως διαταράξῃ τὴν εὐτυχῆ μόνωσίν μου. Ἀφῄρουν τὸ πλεκτὸν κάλυμμά μου. Ἀνηρχόμην εἰς τὴν ἐγγυτέραν ἀπορρῶγα καὶ ἐκεῖ, ἱστάμενος ἀντιμέτωπος τοῦ ἀνέμου, ἤνοιγα τὸ στόμα καὶ ἀνέπνεον, ἀνέπνεον συνεχῶς καὶ ἐπιμόνως, εὐρύνων πνεύμονας καὶ στῆθος ἄχρι τοῦ ἀκροτάτου ὁρίου. Μὲ κατελάμβανε δύσπνοια. Ἐκύλιον ἐμαυτὸν τότε πρὸς τὴν βάσιν τῆς κυματοπλήκτου πέτρας. Ἐβάπτιζον χεῖρας, λαιμόν, κεφαλὴν εἰς τοὺς ἀφροὺς τοῦ ροχθοῦντος κύματος· ἀνηρχόμην καὶ πάλιν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πέτρας καὶ προσήνεμος ἀνέπνεα ἰσχυρῶς. Ἔπασχον λαιμαργίαν, βουλιμίαν μᾶλλον, πνεύματος πελαγίου. Ὁ ἄπελπις κατάδικος δὲν αἰσθάνεται μείζονα χαρὰν βλέπων ἀνοιγομένην τὴν φυλακήν του, οὔτε ὁ Σάϋλωκ ἀγριοτέραν ἡδονὴν ἀτενίζων τοὺς ὀγκουμένους θησαυρούς του ὅσην ἐγὼ ἀναπνέων τὸν ἁγνὸν καὶ δροσερὸν ἐκεῖνον ἄνεμον, ἔνθα ὑγιείας μόνον μικρόβια ἠδύναντο νὰ ὑπάρχωσι.

* * *

Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἐξηραίνετο μετὰ μικρόν. Ἀλατόπηκτα κρύσταλλα ἔστιλβον τότε εἰς τὴν κόμην, εἰς τὰς παρειάς, εἰς τὸν πώγωνα, ὃν μὲ σταθερότερα λευκὰ νήματα κατέσπειρε καὶ ἐνύφανεν ὁ χρόνος. Ἐνίοτε, εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκείνην, κατελαμβανόμην ὑπὸ ἀνεξηγήτων ἐνθουσιασμῶν, οὓς δὲν ἠδυνάμην νὰ χαλινώσω. Ἐφώναζα, ἐχειρονόμουν καὶ κατωλίσθαινον ἀφ' ὕψους, ὅπερ, προσεκτικῶς θεωρούμενον, ἔπρεπε νὰ μὲ πτοήσῃ. Ἡ ἀπόλαυσις ἐκείνη, ἡ θέα τῆς φύσεως, ἡ συναίσθησις ὅτι εἶμαι ἐλεύθερος, τὰ θεάματα ἅτινα ἔνθεν κἀκεῖθεν προσέβαλον τὰς αἰσθήσεις μου, τοῦ κύματος ὁ ρόχθος, τῶν ἀνέμων οἱ συριγμοί, ὁ παφλασμὸς τῆς θαλάσσης, ὁ στεναγμὸς τοῦ χόρτου ὃν ἔσειε μικρὸν ἀπωτέρω ἡ ὁρμὴ τοῦ πνεύματος, σκίρτημά τι τῆς αἰγὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, μυκηθμὸς ἀπωτέρω βοῦ τινος, βόμβος ἐντόμου, ἡ πτῆσις ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἐνκλίου πτηνοῦ, ὁ κρωγμὸς τῆς κορώνης εἰς τὴν ξηράν, ἀπήχησίς τις πορρωτέρας ἀνθρωπίνης φωνῆς, ἐκπνέουσα ἀσθενῶς εἰς τοὺς τόπους, ἔνθα διέτριβον, τὸ μαρμαῖρον ἐκεῖνο φῶς, ὅπερ ἔλουε τὰς ἐκτάσεις ἁδρότερον καὶ φωταυγέστερον ἢ ὅτι τὸ μαρμαῖρον κῦμα ἔλουε τὰς παραλίας, αἱ πέριξ νῆσοι καὶ νησίδες, καὶ ἰδίως ἡ ἐνδόμυχος ἡδονὴ ὅτι ζῶ, ὅτι εἶμαι εὐτυχής, ὅτι ἀπολαμβάνω τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἡ πατρικὴ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ δαψιλῶς ἐσκόρπισεν ἐπὶ τῆς Φύσεως καὶ ἅτινα ἡ ἀνθρωπίνη μωρία καὶ μοχθηρία τόσον ὑποτιμᾷ καὶ τόσον ἠλιθίως ἀφίνει ἀχρησιμοποίητα, πάντα ταῦτα ἀπειργάζοντο ἀχαλίνωτον ἐνδόμυχον ἐπανάστασιν ἐκρηγνυομένην εἰς τὰ ἐπιφωνήματα, εἰς τὰς κραυγάς, εἰς τὰς χειρονομίας, εἰς τὰ ἀκούσια πολλάκις σκιρτήματά μου. Ὅταν ὁ παροξυσμὸς παρήρχετο, ὅταν ἐκόπαζεν ἡ ἐσωτερικὴ συναρπαγή, ὅταν ἐχαλινοῦτο ἡ ἀνυπότακτος φαντασία καὶ ἠπιώτεραι ἀπέβαινον αἱ ἔξαλλοι τοῦ πνεύματος ὁρμαί, ἀλλοία ἔξαρσις διεδέχετο τὴν πρώτην. Ἡσυχώτερος τότε ηὐχαρίστουν εὐγνωμόνως τὸν Θεόν, ὄχι μόνον διὰ τὰ ἀγαθὰ ἅτινα κατέσπειρεν ἡ ἐλεήμων χεὶρ Του εἰς τὴν Φύσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀσθενῆ δύναμιν, ἣν ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοῦ νὰ αἰσθάνωνται, ἔστω καὶ ἀνεπαρκῶς, τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἀγαθῶν τούτων.

(*ἀκολουθεῖ*) **Σπυρίδων Παγανέλης**

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Τὸν αὐτὸν μῦθον ὕστερον ἐπραγματεύθη καὶ ὁ Ρωμαῖος τραγικὸς ποιητὴς Πακούβιος ἐν τῷ δράματι αὐτοῦ, ὅπερ ὠνομάζετο «δουλορέστης». Ὁ Ὀρέστης παρίστατο ἐν τῷ δράματι ἐκείνῳ ὡς δοῦλος, συλληφθεὶς δὲ μετὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ Πυλάδου, ὡδηγήθη πρὸς τὸν βασιλέα Θόαντα, ὅστις μαθὼν ὅτι οὗτος ἦτο ὁ διαβόητος Ὀρέστης, ἀπεφάσισε τοῦτον μόνον νὰ φονεύσῃ. Τότε συνέβη ἡ περίφημος ἐκείνη σκηνή, ἣν μετ' ἐπαίνων μνημονεύουσιν οἱ μετέπειτα Ῥωμαῖοι συγγραφεῖς. Ὁ βασιλεύς, ἀφοῦ ἐδήλωσε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἠρώτησε τίς τῶν δύο ἦτο ὁ Ὀρέστης. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀρέστης, ἀναφωνεῖ ὁ Πυλάδης· οὐχί· ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀρέστης, λέγει οὗτος. Οὕτω δὲ διεγείρεται ἔρις μεταξὺ τῶν δύο, ἐπειδὴ ἑκάτερος ἤθελε νὰ ἦνε Ὀρέστης, ἥτις καταλήγει διὰ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα παρακλήσεως τοῦ Ὀρέστου, ἵνα φονευσῃ ἀμφοτέρους.

Ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ δράματι τούτῳ μετέβαλε τὸν ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλέους πεπραγματευμένον μῦθον ἐπὶ τὸ τελειότερον, ἀποφυγὼν τὴν ἀνθρωποθυσίαν, ἣν πρὸ πολλοῦ μετριωτέρα καὶ καθαρωτέρα θρησκεία καὶ αὐτὸ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον εἶχον καταργήσει. Τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας ἐν Αὐλίδι περιεῖχον καὶ τὰ Κύπρια ἔπη, καθ' ἃ ἡ Ἄρτεμις ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας κατέθηκεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἔλαφον, ἐκείνην δὲ μετήνεγκεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ταυρίων καὶ κατέστησεν ἀθάνατον. Ἡ ἀνθρωποθυσία παρέμεινε ὡς γνώρισμα ἀγρίων καὶ βαρβάρων λαῶν, μόνον δὲ ἡ ἀνάμνησις αὐτῆς διετηρεῖτο ἔτι ὡς θρησκευτικὴ παράδοσις παρὰ τοῖς ἐξευγενισμένοις Ἕλλησιν, οἵτινες μόνον διὰ συμβολικῶν καὶ ἀβλαβῶν πράξεων ἀνεπλήρουν αὐτήν. Ποῖον ὅμως ἦτο τότε τὸ ἄγριον καὶ βάρβαρον ἐκεῖνο ἔθνος, ὅπερ διετήρει ἔτι τὰς ἀνθρωποθυσίας; Ὡς τοιοῦτον ἐγίνωσκον οἱ Ἕλληνες τότε τοὺς Ταυρίους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν χώραν εἶχον πέμψει ἀποικίας καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον. Ἐκεῖ εὗρον ἐπικρατοῦσαν τὴν δι' ἀνθρωποθυσιῶν λατρείαν θεᾶς τινος Παρθένου, ἧς ὑπῆρχε ναὸς ἐπὶ ἀποτόμου πέτρας, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον ξύλινον ἄγαλμα αὐτῆς. Τῇ παρθένῳ ταύτῃ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ἔθυον οἱ ἐγχώριοι τοὺς ναυαγοὺς καὶ τοὺς ἐκεῖσε καταπλέοντας Ἕλληνας, παίοντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ῥοπάλῳ καὶ τὸ μὲν σῶμα ὠθοῦντες ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ κάτω, τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυροῦντες. Τὴν παρθένον ταύτην οἱ Ἕλληνες συνεταύτισαν μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος Ταυροπόλου, ἧς ἡ λατρεία ἐκ τῆς Ταυρικῆς μετηνέχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὡς ἱέρειαν δὲ αὐτῆς ἐν Ταυρίδι ὑπέλαβον τὴν κόρην τοῦ Ἀγαμέμνονος Ἰφιγένειαν, ἣν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς θυσίας αὐτῆς ἐν Αὐλίδι ἁρπάσαν ἡ Ἄρτεμις καὶ μετήνεγκεν ἐκεῖσε, ὅπου ἐκδικουμένη τοὺς καταπλέοντας Ἕλληνας δὲν ἐθυσίαζε μὲν αὐτούς, ἀλλὰ περιέρραινε διὰ καθαρτηρίου ὕδατος.

Τὴν Ἰφιγένειαν ταύτην κατὰ θείαν θέλησιν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς ὑποχρεοῦται νὰ κομίσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς Ἀθηνᾶς μετὰ τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς κλειδοῦχος τῆς θεᾶς καὶ ταφῇ ἐκεῖ. Τὸ μύθευμα τοῦτο συνέδεσεν ὁ Εὐριπίδης μετὰ τοῦ μύθου τοῦ δράματος, ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐλατρεύετο ἡ Ἄρτεμις ἡ Ταυροπόλος ἐν Ἁλαῖς, ὅπου ὑπῆρχεν ἀρχαῖον ξύλινον ξόανον αὐτῆς, ὅπερ ἐλέγετο, ὅτι ἐκόμισεν ἐκεῖσε ἐκ Ταυρίδος ἡ Ἰφιγένεια, καὶ κατ' ἔτος ἐτελεῖτο ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς, *Ταυροπόλια* ὀνομαζομένη. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην προσήγετο ἀνὴρ πρὸς θυσίαν, ἀλλὰ πράγματι δὲν ἐσφαγιάζετο, ἀλλὰ μόνον διὰ ξίφους ἐχαράσσετο ὀλίγον ὁ λαιμὸς αὐτοῦ, ἵνα ἐξέλθῃ ὀλίγον αἷμα. Ἐκ τῶν Ἁλῶν τούτων φαίνεται ὅτι μετηνέχθη ὕστερον τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος εἰς Βραυρῶνα, ὅπου πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐπεκράτησαν δύο παράδοξα θρησκευτικὰ ἔθιμα. Εἰς τὴν θεὰν τῆς Βραυρῶνος ἀφιεροῦντο τὰ ἐνδύματα τῶν κατὰ τὸν τοκετὸν θνησκουσῶν λεχῶν, πιθανῶς δὲ καὶ τὰ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἔφερον αἱ λεχοὶ κατὰ τὴν γέννησιν μετὰ τὸν τοκετόν. Ἕτερον δὲ ἔθιμον ἐπεκράτει νὰ ἀφιερῶνται τῇ θεᾷ αἱ κόραι τῆς Ἀττικῆς ἐν ἡλικίᾳ 5—10 ἐτῶν. Ἡ ἀφοσίωσις αὕτη ἐκαλεῖτο *ἄρκτευσις* ἢ *ἀρκτεία* καὶ αἱ κόραι *ἄρκτοι*, ἡ δὲ πρᾶξις ἐκαλεῖτο *δεκατεύειν* ἐκ τοῦ μεγίστου ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν τῶν κορῶν. Ἀνὰ πέντε ἔτη ἐτελεῖτο μεγάλη ἑορτή, τὰ Βραυρώνια, ἐν ᾗ αἱ κόραι τῆς Ἀττικῆς, ὑπερβᾶσαι τὸ πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας, ὡδηγοῦντο εἰς Βραυρῶνα φέρουσαι κροκωτὸν ἱμάτιον, οἱονεὶ ὡς νύμφαι κεκοσμημέναι, ὅπου προσφέρουσαι εἰς θυσίαν αἶγα, ἀφιεροῦντο τῇ θεᾷ, ἴσως δὲ καὶ ὑπηρέτουν αὐτῇ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἱερείας τῆς θεᾶς. ἥτις *ἄρκτος* ἐπίσης ἐκαλεῖτο. Διὰ τῆς λατρείας ταύτης αἱ κόραι κατεπράϋνον τὴν θεὰν καὶ προδιέθετον αὐτήν, ὅπως ὕστερον εὐλογήσῃ τὸν γάμον τῶν προτέρων θεραπαινίδων αὐτῆς, παρέχουσα αὐταῖς τέκνα καὶ ἀπαλλάττουσα αὐτὰς τοῦ κατὰ τὸν τοκετὸν θανάτου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Εὐριπίδης συνηθίζει ἐν τοῖς δράμασιν αὐτοῦ νὰ ὑπαινίσσηται σύγχρονα γεγονότα, δὲν εἶνε ἀπίθανον, ὅτι διὰ τοῦ δράματος τούτου ὁ ποιητὴς ἠθέλησε νὰ κατακρίνῃ τὰς σφαγὰς τῶν ἐν Σικελίᾳ ἡττηθέντων Ἀθηναίων.

Αἰσθητικῶς καὶ κριτικῶς κρινόμενον τὸ δρᾶμα τοῦτο εἶνε ἓν τῶν καλλίστων ἔργων τῆς ἑλληνικῆς δραματικῆς τέχνης, καὶ ὡς τοιοῦτον οὐ μόνον πολλαχοῦ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ ὁ Ἀριστοτέλης ἐπαινεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡ πλαστικὴ τέχνη τῶν Ἑλλήνων πολλαχοῦ ἀπεικόνισε τὸν μῦθον αὐτοῦ, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τῶν σωζομένων ἀρχαίων πλαστικῶν ἔργων.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ποιητικῇ αὐτοῦ, λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ἐν τοῖς δράμασιν ἀναγνωρίσεως τῶν δρώντων προσώπων, καταλέγει τέσσαρα ἤδη αὐτῶν· πρῶτον μὲν εἴδος ἀναγνωρίσεως, ἡ ἀτεχνοτάτη, εἶνε ἡ διὰ σημείων. Ταῦτα δὲ εἶνε ἢ ἔμφυτα, οἷον ἦν τὸ σημεῖον, ὅπερ ἐν σχήματι λόγχης ἔφερε τὸ γένος τὸ ἐκ τῆς γῆς ἀναφυέν, ὅτε ὁ Κάδμος ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος, ἢ ἐπίκτητα, καὶ τούτων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον οὐλαί τὰ δὲ ἐκτός. οἷον τὰ περιδέραια καὶ ἄλλα· δεύτεραι δὲ ἀναγνωρίσεις εἶνε αἱ πεποιημέναι ὑπὸ τῶν ποιητῶν· τρίτη δὲ ἡ διὰ μνήμης, οἷα εἶνε ἡ ἐν Ἀλκινόου ἀπολόγῳ· «ἀκούων γὰρ ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦ κιθαριστοῦ καὶ μνησθεὶς ἐδάκρυσεν· τετάρτη δὲ ἡ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν χοηφόροις, ὅτι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν, ὅμοιος δὲ οὐδείς, ἀλλ' ἢ Ὀρέστης· οὗτος ἄρα ἐλήλυθε· καὶ ἡ Πολυείδου τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς Ἰφιγενείας· εἰκὸς γὰρ τὸν Ὀρέστην συλλογίσασθαι, ὅτι ἥ τε ἀδελφὴ ἐτύθη καὶ αὐτῷ συμβαίνει θύεσθαι. Πασῶν δὲ βελτίστη ἀναγνώρισις εἶνε ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τῆς ἐκπλήξεως γενομένης δι' εἰκότων, οἷον ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Οἰδίποδι καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ· εἰκὸς γὰρ βούλεσθαι ἐπιθεῖναι γράμματα, (δηλ. ἡ Ἰφιγένεια ἤθελε νὰ δώσῃ τῷ Ὀρέστῃ ἐπιστολήν·) αἱ γὰρ τοιαῦται μόναι ἄνευ τῶν πεποιημένων σημείων καὶ περιδεραίων· δεύτεραι δὲ αἱ ἐκ συλλογισμοῦ». Ὅτι δὲ ἡ ἐν τῷ δράματι τούτῳ ἀναγνώρισις ἐκρίθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων τοῦ Εὐριπίδου καὶ τῶν μεταγενεστέρων ὡς τεχνικωτάτη, μαρτυροῦσι τὰ σωζόμενα ἀρχαῖα μνημεῖα

τῆς τέχνης, ἐν οἷς αὕτη ἀπεικονίζεται. Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀλλαχοῦ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ κρίνων τεχνικῶς τὴν ἀναγνώρισιν ταύτην, καλεῖ αὐτὴν ἐκπληκτικήν, ἐπειδὴ ἡ Ἰφιγένεια μέλλουσα ν' ἀποκτείνῃ τὸν ἀδελφόν, ἀνεγνώρισεν αὐτόν. Ἡ ἀναγνώρισις δὲ γίνεται ἢ τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸν ἕτερον μόνον, ὅταν ᾖ δῆλος ἕτερος, τίς ἐστίν, ὁτὲ δ' ἀμφοτέρους δεῖ ἀναγνωρίσαι, οἷον ἡ μὲν Ἰφιγένεια τῷ Ὀρέστη ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πέμψεως τῆς ἐπιστολῆς, ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν ἄλλης ἔδει ἀναγνωρίσεως. Διότι ἡ Ἰφιγένεια δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν ἀδελφόν, ἐπειδὴ κατέλιπεν αὐτὸν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ βρέφος ἐπιμαστίδιον. Ἡ ὑπὸ τῆς Ἰφιγενείας ὅμως ἀναγνώρισις τοῦ Ὀρέστου εἶνε πεποιημένη, ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ λέγει ὁ ποιητης, ἃ βούλεται, ἀλλ'οὐχὶ ὁ μῦθος. Διὸ μέμφεται αὐτὴν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἄτεχνον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ὁμοίως ἐποίησε τὸν ἀναγνωρισμὸν τοῦ Ὀδυσσέως ὑπὸ τῆς Πηνελόπης, ἥτις τότε ἀνεγνώρισεν αὐτόν, ὅτε ἔμαθε παρ' αὐτοῦ τὴν κατασκευὴν τῆς κλίνης, ἣν αὐτὸς μετὰ μόχθου κατεσκεύασεν. Ἡ διαφορὰ εἶνε, ὅτι ὁ Εὐριπίδης ἐποίει τὰ πρόσωπα αὐτοῦ ῥητορικῶς λέγοντα δηλ. μετὰ διανοίας καὶ σκέψεως, οἱ δὲ ἀρχαιότεροι ἐποίουν πολιτικῶς λέγοντα δηλ. μετὰ ἤθους πολιτικῶν ἀνδρῶν. Τὰ ἤθη τῶν ἀρχαιοτέρων ἦσαν ἁπλοϊκώτερα καὶ μᾶλλον εὔπιστα, ἐπὶ Εὐριπίδου ὅμως τὰ ἤθη μετεβλήθησαν διὰ τῆς σκέψεως καὶ ἑπομένως δὲν ἐπίστευον εὐκόλως οἱ ἄνθρωποι. Διὸ καὶ τὸ ἀξίωμα «μέμνησο ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν». Ὁ Ὀρέστης δὲν ἀρκεῖται εἰς ἓν μόνον τεκμήριον, ἵνα δι'αὐτοῦ πείσῃ τὴν ἀδελφὴν, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ Ὀρέστης, ὅπως ποιεῖ ὁ Ὅμηρος, ἀλλ' ὅστις δικανικὸς ἀνὴρ μεταχειρίζεται πολλὰς ἀποδείξεις, ἐν ᾧ ἥρκει μία καὶ μόνη. Διὸ ὁ Ὀρέστης ἐν τῷ δράματι τούτῳ δὲν προκαλεῖ τὴν Ἰφιγένειαν νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὸν περὶ πραγμάτων τοῦ οἴκου, ἐξ ὧν αὕτη θὰ ἀνεγνώρισεν αὐτόν, τίς ἦν, ἀλλ' αὐτὸς ὑπομιμνήσκει αὐτῇ ταῦτα ὡς πιστὰ τεκμήρια, δι' ὧν αὕτη,, πρότερον ἀμφιβάλλουσα, ἐπείσθη ὅτι οὗτος ἦν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς.

Ἐν ἄλλῳ χωρίῳ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ ὁ Ἀριστοτέλης ἐξαίρει τὴν ἀξίαν τοῦ παρόντος δράματος, προτείνων αὐτὸ ὡς παράδειγμα διὰ τὴν τεχνικὴν σύστασιν τοῦ μύθου, ἐνῷ ὁ ποιητὴς πραγματεύεται τὸ καθόλου δηλ. τὸ γενικὸν καὶ καθ' ἑαυτὸ ἀναγκαῖον καὶ οὐχὶ τὸ λεπτομερὲς καὶ τυχαῖον, ὅπως ὀφείλει πᾶς ποιητὴς νὰ πράττῃ ἐν τῇ συστάσει τοῦ μύθου. «Λέγω δὲ οὕτως ἂν θεωρεῖσθαι τὸ καθόλου, οἷον τῆς Ἰφιγενείας· τυθείσης τινὸς κόρης καὶ ἀφανισθείσης ἀδήλως τοῖς θύσασιν, ἱδρυνθείσης δὲ εἰς ἄλλην χώραν, ἐν ᾗ νόμος ἦν τοὺς ξένους θύειν τῇ θεῷ, ταύτην ἔσχε τὴν ἱερωσύνην· χρόνῳ δ' ὕστερον τῷ ἀδελφῷ συνέβη ἐλθεῖν ἐκεῖ τῆς ἱερείας· τὸ δέ ὅτι ἀνεῖλεν ὁ θεὸς διά τινα αἰτίαν, ἔξω τοῦ μύθου, καὶ ἐφ' ὅ,τι δέ, ἔξω τοῦ μύθου· ἐλθὼν δὲ καὶ ληφθεὶς θύεσθαι μέλλων ἀνεγνώρισεν, εἶθ' ὡς Εὐριπίδης, εἶθ' ὡς Πολύειδος ἐποίησεν, κατὰ τὸ εἰκὸς εἰπών, ὅτι οὐκ ἄρα μόνον τὴν ἀδελφὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔδει τυθῆναι· καὶ ἐντεῦθεν ἡ σωτηρία.

Κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀριστοτέλην κατὰ τὴν τέχνην καλλίστη τραγῳδία εἶνε, ἂν ἐκ τῆς συστάσεως αὐτῆς ὁ μῦθος ἢ ἡ ὑπόθεσις καταλήγῃ ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν, οἷαι ἦσαν πολλαὶ τραγῳδίαι τοῦ Εὐριπίδου, ὃν διὰ τοῦτο καλεῖ ὁ φιλόσοφος τραγικώτατον τῶν ποιητῶν· ἡ παροῦσα ὅμως τραγῳδία καταλήγει ἐκ δυστυχίας εἰς εὐτυχίαν. Θὰ ἦτο δὲ ἀτραγῳδότατον, ἂν μοχθηροὶ μετέπιπτον ἐξ ἀτυχίας εἰς εὐτυχίαν, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐν τῷ δράματι τούτῳ. Ἡ λύσις τοῦ μύθου δὲν γίνεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ μύθου ἀλλ' ἀπὸ μηχανῆς. Τὸ τοιοῦτον ἐπιτρέπεται κατὰ Ἀριστοτέλην ἐπὶ τὰ ἔξω τοῦ δράματος ἢ ὅσα πρὸ τοῦ γέγονεν, ἃ οὐχ οἷόν τε ἄνθρωπον εἰδέναι, ἢ ὅσα ὕστερον, ἃ δεῖται προαγορεύσεως καὶ ἀγγελίας· ἅπαντα γὰρ ἀποδίδομεν τοῖς θεοῖς ὁρᾶν. Ταῦτα δὲ πάντα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ παρόντι δράματι, ἐπειδὴ τὰ πάντα γίνονται κατὰ θείαν βούλησιν. **Ν. Γεωργιάδης.**

ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΩΤΕΡΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ

Ἡ «Γαλήνη» τοῦ κ. Δροσίνη.

Ὁ Πολέμης καὶ ὁ Σρατήγης ἀπὸ πολλοὺς θεωροῦνται ὄχι μικροὶ ποιηταὶ, ἀλλὰ μεγάλοι, *βουνὰ*, καὶ ὁ Δροσίνης κᾶτι παραπάνω ἀπὸ βουνὸ, *βουνὸ-βουνῶν καμάρι* ποῦ,

Ἡ πλάση ἡ παντοδύναμη κι' ἀπόνετη μητέρα
Μάζεψε ἀπ' ὅλα τὰ βουνὰ τὴ μοιρασμένη χάρη,

γιὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ἰδιά του γλῶσσα, τὴν ἔσμιξε κι' ἔπλασε τὸν ποιητὴν τῆς Γαλήνης.

Δὲ θὰ καταντήσω τὸν κ. Δροσίνη στὸ σημεῖο ποῦ τὸν ἔφερεν ὁ κ. Παλαμᾶς νὰ τοῦ κολλήσω *ἐτικέταν*, σᾶ νᾶταν μποτήλια μὲ κονιὰκ γιὰ νᾶχῃ πέρασῃ στὸ ἐμπόριο, οὔτε θὰ τὸν ρεκλαμάρω σᾶν κ' ἐκεῖνον μὴν ἀφίνοντας ἀνεξύμνητο τὸ καλλιτεχνικὸ τύπωμα τοῦ βιβλίου του.. Ἤθελα ὅμως ὁ Δροσίνης νὰ γράφῃ πολὺ, μὰ πολὺ καλλίτερα ἀπὸ τὸν Πολέμην καὶ τὸν Σρατήγην καὶ ἂς εἶχεν ὀλιγωτέρους θαυμαστὰς καὶ ἂς τὸν περνοῦσαν ὀλιγώτερον μεγάλον, ὄχι στὰ χρόνια γιατὶ εἶναι γέρος, ἀλλὰ στὴν ἀξίαν ποῦ δὲν τοῦ ἀξίζει.

Οἱ περισσότεροι στίχοι τῆς *Γαλήνης* εἶναι τόσο ἁπλοῖ. τόσο κοινοί, τόσο καλοφτιασμένοι, μάλιστα τόσο ἄτονοι καὶ ἄψυχοι ποῦ μὰ τὴν ἀλήθεια δὲν διαβάζουνται δύο φορές.

Μακάρι ὅμως νὰ ἦσαν ὅλοι τέτοιοι ὅπως αὐτοί.

Ἀντηχάει στὸ μονοπάτι
Καὶ στὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ
Τὸ περπάτημα ἀγωγιάτη
Τὸ κουδοῦνι μουλαριοῦ.

Καὶ στὰ λυχνοφωτισμένα
Τῶν ψαράδων καπηλειὰ
Σμίγουν, παίζουν ταιριασμένα
Ταμπουράδες καὶ βιολιά..

Γιατὶ καμμιὰ φορὰ μᾶς λέγει κᾶτι παράτυπα καὶ παρά-

ξενα κι' ἀχώνευτα κι' ἀνόητα πάλι καμμιὰ φορά. Θὰ τὸ πιστέψετε αὐτό; Καὶ ὅμως.

Βαρειὰ λαχανιασμένη μέρα...
Ψηλὰ τὸν οὐρανὸ θωρῶ
Γαληνεμένο καθαρὸ·
Ἀχνίζει τὸ βουνὸ ἀπ' τὴν ξέρα.

Ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα μποροῦσε ν' *ἀχνίζῃ τὸ βουνὸ* μὰ ἀπὸ *τὴν ξέρα* ποτὲ οὔτε καὶ ἄλλο κανένα πρᾶγμα ἀπὸ τὴν ξέρα μπορεῖ ν'ἀχνίζῃ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ξερὸ κεφάλι ποῦ κοπνίζει καὶ μάλιστα μὲ χωρὶς τὴν ποιητικὴ ἄδεια.

Ἕνα ποιηματάκι ὁ *Τρῦγος* τελειώνει μ'αὐτὴ τὴ στροφή.

Γυρνοῦν στὸ χωριό τους
Οἱ ἄλλοι τὸ βράδυ
Καὶ μόνον οἱ δυό τους
Στὸ μαῦρο σκοτάδι
Τὴν ὥρα δὲν χάνουνε·
Διπλὸ τρῦγο κάνουνε
Τρυγῶντας σταφύλια
Τρυγῶντας φιλιά.

Σὰν πάρα πολὺ προκομμένο τὸ ἐρωτικὸ αὐτὸ ζευγαράκι. Ἄσχημη ὅμως ὥρα ἐδιάλλεξεν ὁ ποιητὴς νὰ 'μιλήσῃ γιὰ τὴν προκοπή τους. Ἀμφιβάλλω ἂν εἶχαν στὸ νοῦ τους γιὰ νὰ τρυγίσουν σταφύλια, νὰ κάνουνε διπλὸ τρῦγο, μὰ καὶ νᾶθελαν δὲν θὰ μποροῦσαν στὸ *μαῦρο σκοτάδι*. Οὔτε πιστεύομεν νὰ εἶχαν τὴν διάθεσιν νὰ πιασθοῦν γιὰ κλεφτοσταφυλάδες, τὴν νύχτα αὐτοὶ μόνο τρυγᾶνε. Οἱ ἐρωτευμένοι τὴν ὥρα δὲν χάνουνε, μόνον ὁ ποιητὴς τὴν ἔχανε γιὰ νὰ μᾶς πῇ αὐτὰ ποῦ δὲ στέκουν. Ἀλλοῦ πάλι μᾶς λέγει·

Σκορπάει γλυκειὰ μοσχοβολιά
Δάφνη στὸν τοῖχο ριζωμένη
—Θυμίαμα ποῦ καίει ἡ πίστις.

Οὔτε σ' ἐκκλησιὰ οὔτε σὲ παρεκκλῆσι γίνεται αὐτό. Ὅλοι εἴμεθα χριστανοί, τέτοιο θυμίαμα δὲν καίει ἡ πίστις, λιβανι, κεριά, καντήλια, μάλιστα. Στὸ παρεκκλῆσι ὅμως τοῦ κ. Δροσίνη τὸ καίει *ἡ πίστις* αὐτὸ τὸ θυμίαμα χάριν τοῦ σονέτου καὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ποῦ λέγει παρακάτω· *Δόξα ἐν Ὑψίστοις.*

Ἀλλ' ἂν προχωρήσωμεν μὲ τέτοιες παρατηρήσεις ἡ *Γαλήνη* θὰ γίνῃ τρικυμία καὶ αὐτὸ δὲν ἐπιθυμοῦμε γιὰ τὸν ἀναγνώστην μας. Μιὰ παρατήρηση ὅμως ἀκόμα δὲν εἶναι πολὺ γιὰ τὸ *Βουτηχτὴ* τοῦ κ. Δροσίνη.

Μέσα στὸ μαγικὸ θαλασσογυάλι
Ἄσπρο μεγάλο φάντασμα θωρῶ
Βαθειὰ στὸν κάτω κόσμο νὰ προβάλλῃ,
Στράφτει φεγγοβολᾶ σὰν ἀργυρὸ
Τοῦ γίγαντα τὸ ξωτικὸ κεφάλι
Καὶ τὸ καμάκι του τὸ μυτερὸ
Κι'ὅπου διαβῇ ἀναβράζει τὸ νερὸ
Σὰ σίφουνας καὶ σὰν ἀνεμοζάλη

Ὁ *σίφουνας* καὶ ἡ *ἀνεμοζάλη* ὅταν σηκόνεται ὄχι βουτηχτὴ μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ καὶ νὰ διακρίνῃ κανεὶς ὅσο καὶ μαγικὸ θαλασσογυάλι ἂν εἶναι, μὰ οὔτε καὶ θωρηκτὸ βαπόρι. Ὁ ποιητὴς ἐθωροῦσε λέγει καὶ τὸ καμάκι του τὸ *μυτερό*. Οὔτε ὁ *σίφουνας* οὔτε ἡ *ἀνεμοζάλη* οὔτε τὸ νερὸ ποῦ *ἀνέβραζε* ἐθόλωναν τὰ νερὰ τοῦ θαλασσογυλιοῦ του. Κρῖμα στὸν κ. Δροσίνη ποῦ κάνει τὸν ψαρὰ καὶ τὸ θαλασσινὸ καὶ δὲν ξέρει πῶς καὶ τὰ μικρότερα *μαλάκια* σὰν νοιώθουν κίνδυνο θολώνουν τὰ νερὰ καὶ ὁ ψαρᾶς ποῦ στέκει ἀπὸ πάνου τους τὰ χάνει. Μήπως ὅπως πάσχουν μερικοὶ ἀπὸ μανίαν καταδιώξεως καὶ ὁ κ. Δροσίνης πάσχει ἀπὸ μανίαν Γαλήνης καὶ ὅταν ἀκόμα τὰ *πελαγόνει;*

Παρακάτω μᾶς λέγει πῶς ὁ βουτηχτής του βγαίνει μὲ ἁρματωσιὰ λερὴ κ' *αἱματοστάλαχτη.*

Καὶ φέρνει στῶνα του χέρι τὴ Γοργόνα
Καὶ στ' ἄλλο τὴν Νεράϊδα τὴν *ἀμάλαχτη.*
Μπράβο σου κ. Δροσίνη καὶ σ' *ἀνώτερα.*

Χ. Βαρλέντης

ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Ὁ κὺρ Κώστας, ὁ πατὴρ τοῦ Νίκου, ἦτο πρότυπον ἀγαθοῦ, ἐντίμου καὶ θρησκομανοῦς ἀνθρώπου. Τὴν μικράν του περιουσίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε κληρονομήσει ἐκ τοῦ πατρός του, κατώρθωσε διὰ τῶν μεγάλων οἰκονομιῶν καὶ ἀκαταπονήτων ἐργασιῶν νὰ ἐπαυξήσῃ τόσον, ὥστε νὰ θεωρῆται ἤδη ὁ πλουσιωτερος ἐκ τῶν συγχωρίων του. Εἰς τοῦτο δὲ εἶχε συντελέσει καὶ ἀγαθὴ κυρὰ Κώσταινα ἥτις δὲν ἐδίσταζε νὰ ἐργάζηται ἀκαταπαύστως εἰς τὰς καλλιεργείας τῶν κτημάτων της βοηθοῦσα οὕτω σπουδαίως τὸν κὺρ Κώστα. Καὶ εἶναι πολὺ περίεργον ἅμα καὶ ἀξιέπαινον τὸ ἔθιμον τοῦτο τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Βλέπει τις σύζυγον ἔχουσαν προῖκαν πεντηκοντάδα χιλιάδων φέρουσαν ἀσυστόλως εἰς τοὺς ὤμους της ὀγκώδεις ὑδρίας καὶ μὴ διστάζουσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ τρυγητοῦ νὰ μεταφέρῃ ἀκόπως καλάθους πλήρης σταφίδος, ἔργον δηλαδὴ ἐκ τῶν ἐπιπονωτέρων. Δυστυχῶς διὰ τὸν κὺρ Κώσταν ὁ σκληρὸς θάνατος ἀφήρπασεν πρὸς μεγίστην του θλῖψιν τὴν προσφιλῆ του σύντροφον. Τοῦτο βαρέως ἔφερεν ἔκτοτε ὁ κὺρ Κώστας καὶ μὴ δυνάμενος πλέον μόνος του νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας του, ἐγκατέλειψε πᾶσαν ἀπασχόλησιν καὶ ἔκτοτε διῆγε βίον μονήρη καὶ θλιβερὸν ἀφιερῶν ὁλοκλήρους ὥρας εἰς ἀναπολήσεις τῆς συζύγου του.

— Μοῦ κόπηκαν πειὰ τὰ χέρια μου, ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ εἰς τοὺς ἀποροῦντας διὰ τὴν παράδοξον ζωήν του συγχωρίους του. Ἐμένα ξεγράφτε με τώρα.

Καὶ ἐν μέσῳ ὅμως τῆς μονοτόνου καὶ ἀνιαρᾶς αὐτῆς ζωῆς του, διετήρει ἀλώβητον καὶ ζωηρὰν μίαν γλυκεῖαν ἐλπίδα διὰ τὸν μονογενῆ υἱόν του. Ὁ μόνος του πόθος ἡ μόνη του ἐπιθυμία, ἥτις ὑπέφεγγε εἰς τὴν σκοτεινὴν πλέον καρδίαν του ἦτο νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του βουλευτὴν τῆς ἐπαρχίας του. Καὶ διὰ τὸν πόθον του αὐτὸν ἀφιέρωσεν πολλὰς ὥρας ὁ κὺρ Κώστας Συχνα μετέβαινεν εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτο

γνωστότατος καὶ μετὰ προθυμίας μεγίστης συνέδραμε τοὺς δυστυχεῖς ἐκ τῶν χωρικῶν δανείζων χρήματα ἐπὶ τόκῳ ἐλαχίστῳ, παρασκευάζων οὕτω τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ θὰ ἠδύνατο νὰ βαδίσῃ ἐλευθέρως ὁ υἱός του.

Μετὰ πόσης προθυμίας εἰργάζετο! Πόσον ὁ πόθος του τὸν ἐβαυκάλιζε! Ἐφαντάζετο ἤδη τὸν υἱόν του εἰσερχόμενον ἀγερώχως εἰς τὴν Βουλὴν ὁμιλοῦντα κρυφίως μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τῶν ὑπουργῶν ἀνερχόμενον τὸ βῆμα καὶ συναρπάζοντα τοὺς βουλευτὰς δι' ἐντέχνου καὶ πειστικοῦ λόγου, προσκαλούμενον παρὰ τοῦ Βασιλέως εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἀναδεχόμενον τέλος ὑπουργικὸν χαρτοφυλάκιον. Καὶ ἐδῶ πλέον κατέληγεν ὁ ὁρμητικὸς τοῦ πόθου του χείμαρρος. Εἰς τοιοῦτον τῆς δόξης σημεῖον καταλήγουσιν αἱ διὰ τὰ τέκνα των ἐλπίδες τῶν γονέων. Καὶ ὅταν ὁ σκληρὸς χρόνος διαλύσῃ τὴν ἐπίπλαστον ὁμίχλην τῆς ἐλπίδος, ἥτις ἐπικάθηται εἰς τὸν ἀγλαὸν θρόνον τοῦ μέλλοντος τὸ ὁποῖον μοχθοῦντες παρασκευάζουσι διὰ τὰ τέκνα των, τότε ἀποκαλύπτεται μετὰ ἐκπληκτικῆς θλίψεως, ἕνας σαθρὸς θρόνος ματαιοδοξίας δι' ὃν ἐδαπανήθη ζωὴ ὁλόκληρος βασάνων καὶ στερήσεων καὶ μεγάλα ποσὰ . . . . ἀνοησίας!

Διὰ τῆς ἀνελπίστου ἀφίξεως τοῦ Νίκου ὁ κὺρ Κώστας ἠσθάνθη τὴν ἐπιρροὴν ζωογόνου αὔρας ἐπὶ τοῦ ἀκοιμήτου πόθου του. Ἠσθάνθη ἤδη ὅτι ἤγγιζεν ἡ στιγμὴ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὀνείρων του καὶ μία ἀκαταγώνιστος ἀνυπομονησία ἤρχισε νὰ βασιλεύῃ ἐπ' αὐτοῦ. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἐπρόκειτο νὰ ἐνεργηθοῦν μετὰ ἕνα μῆνα καὶ ὁ Νίκος εἶχε συμπληρώσει ἤδη τὴν νόμιμον πρὸς τοῦτο ἡλικίαν.

Ὁ κὺρ Κώστας εἰργάζετο πρὸ ἔτους διὰ τὸ σχέδιον αὐτὸ καὶ ἤδη ὤφειλε καὶ ὁ Νίκος νὰ ἐργασθῇ μετὰ ζήλου διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του.

— Πρέπει παιδί μου νὰ περιποιῆσαι πολὺ αὐτοὺς τοὺς κουτοχωρικούς, τοῦ ἔλεγε καθ' ἡμέραν ὁ κὺρ Κώστας, διὰ νὰ καταφέρωμεν τὸ σχέδιόν μας. Αὐτοὺς σὰν τοὺς κολακεύεις μοιάζουν σὰν νευρόσπαστα . . .

Ὁ Νίκος ἔβλεπεν ἤδη ὅτι τὰ πράγματα ἐλάμβανον ἄλλοίαν φάσιν. Κατόπιν τῆς ὁρμητικῆς αὐτῆς φιλοδοξίας τοῦ πατρός του ἠδύνατο αὐτὸς νὰ παρεμβάλῃ τὸν σκοπὸν τοῦ ταξειδίου του; Ποία τότε θὰ ἦτο ἡ θέσις ἀπέναντι τοῦ πατρός του; Καὶ ναὶ μὲν κατὰ βάθος ἦτο καὶ αὐτὸς ζηλωτὴς τοῦ πατρικοῦ σχεδίου. Τὸν ζῆλον ὅμως αὐτὸν τὸν ἀσθενῆ καὶ ἀνίσχυρον κατέπνιγεν ἡ σφοδρὰ τοῦ ἔρωτός του ὁρμή. Ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ὑπείκων εἰς τὴν ἐπίμονον τοῦ πατρός του ἀπαίτησιν προσεπάθει διὰ πλαστῆς ἠρεμίας νὰ μειδιᾷ πρὸς τοὺς ἐνθουσιῶντας δι' αὐτὸν χωρικούς, ἐξ ἄλλου μία σκέψις τρικυμιώδης ἐπίεζε τὰ στήθη του, συνεκλόνει τὴν ὕπαρξίν του ὅλην.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους αὐτοῦ τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς σκληρᾶς ἀμφιβολίας ὁ ἐσκοτισμένος νοῦς του ἔρριψε τὴν ἄγκυράν του ὡς κινδυνεῦον πλοῖον εἰς ἀνέλπιστον σωτηρίας λιμένα. Ἔγραψε πρὸς τὴν Νίναν μακρὰν ἐπιστολὴν πλήρη γοητευτικῶν αἰσθημάτων, δι' ἧς ἐξιστορῶν τὸ σχέδιον τοῦ πατρός του ἐζήτει τὴν συμβουλήν της. Καὶ ἀνέμενεν ἀπάντησιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἤρχιζε νὰ φαίνεται περιποιητικώτερος εἰς τοὺς χωρικοὺς προθυμότερος εἰς τὸν πατέρα του, ὑποδαυλίζων οὕτω τὴν φλόγα του.

Πόσον ἠγάλλετο τώρα ὁ ἀγαθὸς κὺρ Κώστας!

—Ἔτσι παιδί μου μπράβο. Νἄξερες πύσο μοῦ γλυκαίνεις τὰ γηρατειά μου... Δὲ βλέπεις ἔξω χαλάει ὁ κόσμος σ' ὅλη τὴν ἐπαρχία γιὰ σένα... Πρῶτος θὰ βγῆς, πρῶτος...

Καὶ ἐδῶ ἓν δάκρυ ἀπείρου ἀγαλλιάσεως, δάκρυ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν υἱόν του ἔλαμψεν εἰς τὸ γεροντικὸν πρόσωπόν του. Ὁ Νίκος ἠσθάνετο ποιάν τινα ἀνακούφισιν ἐπὶ τῇ ἀνεκφράστῳ τοῦ πατρός του χαρᾷ. Δὲν ἄφινεν ὅμως δι' ἐπιτηδείου τρόπου νὰ ὑπερεκχειλίσῃ αὕτη, διότι ἀνέμενεν εἰσέτι τὴν ἀπάντησιν τῆς Νίνας, ἥτις ἔμελλε νὰ διαλύσῃ τὰ πάντα.

Ἡ Νίνα ὅμως ἐσίγα.

Ὁ Νίκος ἤρχιζε νὰ τιτρώσκηται ἐκ νέου ὑπὸ δεινῆς ἀμφιβολίας. Ἔγεινε καὶ πάλιν μελαγχολικός, ἀφῃρημένος καὶ ἀπαθὴς πρὸς τὰς ἐνθέρμους ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης τῶν χωρικῶν.

Τὴν παραμονὴν τῶν ἐκλογῶν πλῆθος ἐξ αὐτῶν συγκεντρωθὲν ἐξ ὅλης τῆς ἐπαρχίας διῆλθεν ἐν ἀκρατήτῳ ἐνθουσιασμῷ τὴν κεντρικὴν ὁδὸν τοῦ χωρίου καὶ κατέληξεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἡ βοὴ καὶ ὁ ἀλλαλαγμὸς ὑψοῦτο εἰς τόνον ὑπερύψηλον.

— Τὸν Νικό μας θέλουμε....Τὸν Νικο...

Ὁ Νίκος ὅμως ἔλειπεν. Ὁ κὺρ Κώστας μὲ μίαν οὐρανίαν ἀγαλλίασιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην.

— Παιδιά μου σᾶς εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴ μεγάλη, ἀδελφική σας ἐκδήλωσι τῆς χαρᾶς. Πολὺ λυπᾶμαι ποῦ λείπει αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὁ γυιός μου γιὰ νὰ ἀκοῦστε καὶ ἀπ' τὸ στόμα του τὴ μεγάλη μας εὐγνωμοσύνη σ' ὅλη τὴν ἐπαρχία γιὰ τὴν ἐκτίμησι ποῦ μᾶς ἔχει. Καὶ 'μεῖς, νὰ ἔχετε μεγάλη πεποίθησι, ὅτι ὅλη μας τὴν ζωὴ θὰ τὴν ἀφιερώσωμε γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας.

Ὁποῖος ἐνθουσιασμὸς διέκοψε τὰς τελευταίας τοῦ κὺρ Κώστα λέξεις. Οὐρανομήκεις ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Νίκου ὑψώθησαν, ἐν ᾧ οἱ πῖλοι ἐρρίπτοντο μανιωδῶς πρὸς τὴν οἰκίαν του καὶ ἡ σημαία ἐπιβάλλουσα καὶ αἰγλήεσσα ὑπὸ τὸ ἄπλετον βεγγαλικὸν φῶς, ἀνερριπίζετο μὲ μίαν ἰδιάζουσαν μεγαλοπρέπειαν ὑπὸ τὴν δροσοβόλον πνοὴν τῆς ἑσπερίας αὔρας ὡσεὶ καὶ αὕτη συμμετεῖχε διὰ τῶν χαριέντων φυσημάτων της τῆς γενικῆς ἐκείνης χαρᾶς.

Τὸ πλῆθος μετὰ τὴν ἔνθερμον αὐτὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὑπολήψεως πρὸς τὸν κὺρ Κώσταν διηυθύνθη πρὸς τὴν πλατεῖαν ἐν ᾧ εἰς τὴν πεδιάδα ἀνήχει φωνὴ μυριόστομος καὶ βροντώδης.

Ζήτω τοῦ Νίκου μας!...Ζήτωωω !...

(ἀκολουθεῖ) **Ἀλέξ. Ἀναγνωστόπουλος.**

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ

Κωστῆς Παλαμᾶς.

Ὁ ποιητὴς παρακολουθούμενος καθ' ὅλην του τὴν μακρὰν ἐξέλιξιν εὑρίσκεται πάντοτε ἀληθὴς καὶ ἀνυπόκριτος. Ἡ ποίησίς του περιβεβλημένη πέπλον μυστικισμοῦ διολισθαίνει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου ἀφίνουσα τὴν μαγείαν ἑνὸς ἀορίστου ὡραίου ὀνείρου. Βαθὺς εἰς τὰς ἰδέας καὶ ἐπιβλητικὸς εἰς τὸ ὕφος ραίνεται κατέχων τὰ μυστήρια τῆς τέχνης· ἀλαλχοῦ πάλιν ἁπλοῦς καὶ ἀπέριττος ἀποκαλύπτων τὸ καλὸν ὑπὸ τὴν πλέον ἔκπαγλον μορφὴν καταθέλγει μὲ μερικοὺς στίχους ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐγχαράττονται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου μὲ τὸ ἀνεξίτηλον χρῶμα, τὸ ὁποῖον ὑπόσχονται αἰώνιαί τινες ἀλήθειαι προσαρμοζόμεναι εἰς τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Τοιοῦτος καταφαίνεται ὁ ποιητὴς μέχρι πρό τινων ἐτῶν, ὅτε ἄρχεται ἐκτρεπόμενος εἰς ἀρρύθμους τινὰς συνθέσεις σκοτεινὰς καὶ ἀκαταλήπτους καὶ εἰς τὸν πλέον ἔμμονον ἀναγνώστην· ἔκτοτε ἐν τῇ ποιήσει του συμφύρονται δύσμορφα ἠθικὰ ὄντα, ἀντάρτιδες ἰδέαι ἀνεξιχνίαστοι ἐν ταῖς ἐννοίαις των καὶ μόνον σπανίως εὑρίσκει τις ἐν τῷ ἀρρύθμῳ ἐκείνῳ ὁρμαθῷ τῶν φανταστικῶν ἐξαμβλωμάτων συντρίμματά τινα ἀληθειῶν, αἵτινες διαλάμπουσαι μόλις κατορθοῦσι νὰ προσδώσωσι εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν δύναμιν ὅπως ἀναγνωρίσῃ τὸν ποιητήν των.

Τί συνέβη ; Μὴ ὁ ποιητὴς εἰσέδυσε ἐν τῇ πτήσει του εἰς ξένην δι' ἡμᾶς ἠθικὴν σφαῖραν καὶ διερμηνεύει αἰσθήματα ἀγνώστου τινὸς ψυχῆς καὶ ἀσυνήθους ἐν τῷ κόσμῳ, ἢ ἐχαλαρώθησαν αἱ χορδαὶ τῆς λύρας του εἰς τρόπον ὥστε ἀντὶ τῶν ἐναρμονίων παλαιῶν ᾠδῶν ἐκπέμπουσιν ἀκανονίστους καὶ ἀρρύθμους τόνους ;

* *
*

Ι. Π. Ἰωαννίδης (Βοσπορίτης).

Ὄχι ἄγνωστος ποιητής, ἐμφανισθεὶς πρὸ τριετίας μὲ μίαν συλλογήν, τὰς «Πικροδάφνας»· ἔκτοτε ἐξηκολούθησε δημοσιεύων ποιήματα εἰς διάφορα περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας· ἐσχάτως ἐξέδωκεν ἕτερον τομίδιον ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ Σήμαντρα».

Εἰς τὴν ποίησίν του ἐν γένει εἶνε διακεχυμένη ἡ γαληνιαία πνοὴ μιᾶς ἐμπνεύσεως ἀρυομένης ἀπὸ τὴν ἤρεμον ὀδύνην τῆς ἀλγούσης ψυχῆς

Ἀρέσκεται πάντοτε εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τῶν ἀλγεινῶν συναισθημάτων τῆς πικρίας καὶ τῆς ἀπογοητεύσεως· τοῦτο δὲ κατορθοῖ ὑπὸ ἔποψιν ἰδέας καὶ ἐκτελέσεως ἀρκετὰ ἐπιτυχῶς.

Ὁ Ἡράκλειτος ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει, πάντοτε μεμψίμοιρος, πάντοτε κλαίων ἀποκαλύπτεται εἰς κάθε του ἔργον.

Πολλάκις ὅμως ἡ φαντασία του ἐκτροχιάζεται εἰς συλλήψεις ὑπερφυσικὰς καὶ τερατώδεις, αἱ ὁποῖαι ἀρκούντως ἐνθυμίζουσι τὴν ταφεῖσαν εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ παρελθόντος σχολὴν τοῦ ρωμαντισμοῦ.

Καὶ μόνον ποῦ καί που ἐκλάμπουσιν ἔξοχοι συλλήψεις τοῦ καλοῦ καὶ ἀληθοῦς, διαυγαζόμεναι ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἐμπνεύσεως, τὴν ὁποίαν προσδίδει ἡ θρησκεία καὶ ἡ προσευχή.

* *
*

Μ. Μαλακάσσης.

Ἀνεξαρτήτως μιᾶς συλλογῆς ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Συντρίμματα» ἐκδοθείσης πρὸ τετραετίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐλάχιστα ὑπάρχουν ποιήματα, ἄξια λόγου, ἡ λοιπὴ ποίησις αὐτοῦ ἡ μετὰ ταῦτα δημοσιευθεῖσα εἶναι μεστὴ χάριτος, εἶναι τὸ πλεονέκτημα διὰ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ καυχηθῇ κατ' ἐξοχὴν ὁ Μαλακάσης, τὸ πλεονέκτημα τὸ ὁποῖον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν παρουσιάζει ἐνιαχοῦ ἡ ποίησίς του. ὥστε νὰ νομίζῃ τις ὅτι ἀναγινώσκει τὸν Σολωμὸν ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τοὐλάχιστον· ἔχει βαθεῖαν τὴν ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ παριστᾷ δὲ τοῦτο ὑπὲρ πολὺ προσέχων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. Πλειστάκις ὅμως ἡ μεγάλη αὕτη προσοχὴ περὶ τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ στίχου τὸ παραπλανᾷ εἰς ἀσυνειδήτους ὁμοιοκαταληξίας, εἰς τὸν ζυγὸν τῶν ὁποίων ἔχει δεσμευθῇ καὶ περιορισθῇ ἡ ἰδέα, ἥτις εὑρίσκεται πενιχρὰ ἐν τῇ ποιήσει του.

* *
*

Στέφανος Μαρτζώκης.

Ἡ καθ' ὅλου ποίησίς του ἐξέχει διὰ τὴν μελῳδικὴν ἁρμονίαν τοῦ στίχου ῥέοντος μετὰ χάριτος καὶ εὐστροφίας. Ἡ ἑρμηνεία τῶν αἰσθημάτων τῆς ψυχῆς εὑρίσκει τὴν καλλιτεχνικωτέραν ἐκτέλεσιν εἰς τὴν ποίησιν ταύτην ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναγορεύονται μεγάλαι ἀλήθειαι διὰ τὸ ἀπώτατον μέλλον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Φιλοσοφική τις βαθύτης καὶ ἀόριστος καὶ ἀβαθὴς συμβολισμὸς προσδίδουσι ἰδιεταίραν μαγείαν εἰς τὰ ποιήματά του. Βαθεῖα ἀντίληψις τοῦ καλοῦ ἐμφαίνεται εἰς ἑκάστην στροφὴν μετὰ συμμετρίας ἐκδηλουμένη καὶ ἠρέμα ἀποκαλυπτομένη εἰς παναρμόνια καλλιτεχνήματα, ὧν τὰ πλεῖστα λίαν δικαίως θὰ κατέτασσε, εἰς τὴν πρώτην θέσιν τοῦ ποιητικοῦ της πανθέου ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ τέχνη.

Ὁ σκοτεινὸς ὑλισμὸς μετὰ τῶν αἰωνίων παθῶν μεθ' ὅλων τῶν βορβορωδῶν του ἑλῶν ἔχει παραστῇ μὲ τὰ μελανότερα χρώματα εἰς τὸ «παγκόσμιο τραγούδι». Ἀλλ' ἐπίσης ἡ εὐγενὴς τάσις τῆς ψυχῆς πρὸς τὰ αἰθέρια ζωγραφουμένη μὲ ἱκανὴν διαύγειαν ἐξιδανικεύει τὸ ἀσμά του φαινόμενον ὅτι ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν κυανῆν ἐλευθερίαν τῶν οὐρανῶν.

* *
*

Χρῖστος Βαρλέντης.

Ὁ κ. Χρῖστος Βαρλέντης δημοσιεύων ποιήματα ἀπὸ δεκαετίας, παρουσιάζει ποιητικὴν ἐξέλιξιν ἐμφανιζομένην ὑπὸ διαφόρους φάσεις κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον ἠσκημένος ἀναγνώστης νὰ μὴ δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν αὐτὸν ποιητὴν εἰς τὰ διάφορα ἔργα του· φαίνεται ὑφιστάμενος τὴν ἐπίδρασιν τῶν διαφόρων ἰδεῶν κατὰ τὰς ἀναλόγους ἐποχάς. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰδιάζει εἰς τὴν καθ' ὅλου ποίησίν του εἶνε ἡ ἀνίχνευσις τῆς ἰδέας καὶ ἡ ἑρμηνεία τῶν ἠθικῶν ὄντων ἑνὸς κόσμου ἐντελῶς μεταφυσικοῦ. Διὰ τοῦτο σπανίως βλέπει τις νὰ ψάλλῃ καλλονὰς φυσικὰς ἀρεσκόμενος εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον ὅμως ἐξωτερικεύει μὴ προσέχων τόσον πολὺ εἰς τὰ χρώματα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ τὸν περιβάλλει.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ ποιήματά του εὑρίσκει τις βαθὺν συμβολισμὸν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τὴν ὁποίαν δύναται νὰ δώσῃ ἐν ἰδιότροπον καλλιτέχνημα πλασμένον μόνον δι' ὀλίγους· κατορθοῖ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ μᾶλλον ἰδεολόγου, τοῦ ὑπερμέτρως εὐφαντάστου, ἱπτάμενος ἔξω τῶν ὁρίων πολλάκις τῆς συμμετρίας τοῦ καλοῦ, πολλάκις δὲ διὰ τοῦτο ἀκολουθῶν τὴν ὁρμὴν τῶν ψυχικῶν του διαθέσεων, προσκρούει εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ αὐ-

στηροῦ παρατηρητοῦ τῆς ἁρμονίας καὶ μελῳδίας τοῦ στίχου. Ἀλλ' οὐχὶ σπανίως παρίσταται νευρώδης· ἐξαίρεται εἰς τολμηρὰς μεταφορὰς καὶ σπανίας εἰκόνας ἐμφανιζόμενος εἰς τὸ ὕψος μὲ μίαν αὐθεντίαν, ἡ ὁποία θὰ προσῆκεν εἰς ἕνα Πίνδαρον ἢ ἕνα Ὁράτιον.

Ἐν γένει δὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὴν ποίησίν του εἶνε ἡ τόλμη εἰς τὴν ἰδέαν καὶ τὸ ὕψος.

Ἄλλοτε πάλιν μᾶς παρουσιάζεται μιμητὴς διαφόρων νεωτέρων σχολῶν, ἀλλὰ καὶ τότε οὐχὶ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ χάνῃ ἐντελῶς τὸν ἀτομισμόν του, ὁ ὁποῖος ὁσημέραι τείνει νὰ ἀποκαταστῇ ἐπὶ βάσεων ἐπίσης ἑδραίων, πρὸς ἐκείνας ἐφ' ὧν ἑδράζεται ὁ ἀτομισμὸς εὐαρίθμων ἐν Ἑλλάδι.

Βασίλειος Μεντσελίδης, δ. ν.

ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΛΑ*

Κάτου στὰ δασιὰ πλατάνια στὴν κρυόβρυση
Κάθουνται δυὸ παληκάρια καὶ μιὰ λυγερὴ
Κάθουνται καὶ τρῶν καὶ πίνουν καὶ τῆς λέγανε
—Διαμαντοῦλα τί 'σαι τέτοια, τέτοια κίτρινη;
Μὴν ὁ ἴσκιος σὲ βαραίνει; Μή 'ναι φάντασμα;
—Μήδ' ὁ ἴσκιος μὲ βαραίνει μήδε φάντασμα
Μ' ἀπατάει τὸ παληκάρι τὰ μεσάνυχτα.

(*) Τὸ χαριτωμένο αὐτὸ δημοτικὸ τραγουδάκι δὲν περιέχεται σὲ καμμιὰ μέχρι τοῦδε δημοσιευθεῖσαν συλλογήν.

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΕΔΙΣΩΝ

Τὸ ἑξῆς χαριτωμένον ἐπεισόδιον διηγοῦνται, συμβὰν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τοῦ δαιμονίου ἐφευρέτου Ἔδισων.

Τόσον ἦτο ἀπησχολημένος μὲ τὰς ἐργασίας του λέγουσιν, ὥστε τὴν ἑσπέραν τῶν γάμων του ἐλησμόνησεν ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶχε νυμφευθῆ.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς γαμηλίου ἱεροτελεστείας, ἀφοῦ ὡδήγησε τὴν νεαρὰν σύζυγόν του εἰς τὴν οἰκίαν του Mello-Park, λέγει πρὸς αὐτήν: «Διευθετήσατε τὰ τῆς οἰκίας, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀπουσιάσω ἐπὶ ἓν τέταρτον. Θὰ ὑπάγω εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου νὰ κάμω μίαν ἁπλῆν ἐπιθεώρησιν καὶ ἐπανέρχομαι.»

Εἷς τῶν προσκεκλημένων εἰς τὸν γάμον, διερχόμενος τυχαίως τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, ὅπου εἰργάζετο ὁ σοφὸς ἠλεκτρολόγος, καὶ ἰδὼν αὐτὸ φωτιζόμενον, φοβηθεὶς μήπως οἱ ἐχθροί του ἐπωφελούμενοι τοῦ γάμου μου ἤθελον νὰ βλάψωσι τὰ μηχανήματά του, εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐργαστήριον, ὅπου μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως βλέπει τὸν Ἔδισων ἀσχολούμενον εἰς τὰς προσφιλεῖς αὐτοῦ ἐργασίας.

— Τί κάμνετε αὐτοῦ δυστυχῆ! τοῦ λέγει ἔκπληκτος.

— Περίεργον! Δὲν βλέπετε ὅτι ἐργάζομαι. . . .

— Ἐργάζεσθε, τὴν ἡμέραν τῶν γάμων σας, ὁπότε ἡ σύζυγός σας καὶ οἱ προσκεκλημένοι σᾶς ἀναμένουσιν;

— Ὁ Ἔδισσον τότε συνῆλθε, ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του, καὶ ἐγείρων τὴν κεφαλήν του εἶπε:

— Ἀλήθεια . . . ἐλησμόνησα ὅτι ἐνυμφεύθην!

Εἰξεύρετε δὲ εἰς τί κατεγίνετο; Εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ φωνογράφου. . . .

Α. Θ. Σ.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Ἡ κυβέρνησις πίπτει, ἡ κυβέρνησις ἔπεσεν. Ἡ κυβέρνησις θὰ παραιτηθῇ καὶ μυρίαι ἄλλαι διαδόσεις ἐκυκλοφόρησαν τὰς ἡμέρας αὐτάς, καὶ ὅλα αὐτὰ ἀπεδείχθησαν ἕνα πούρ.

— Διὰ πρώτην φορὰν θέλει διδαχθῆ ἡ «Μήδεια» τοῦ Εὐριπίδου παρὰ τῶν ἐρασιτεχνῶν τῆς πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων δραμάτων ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας, ἧς προΐσταται ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς κ. Μιστριώτης.

— Αἱ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σχέσεις οὐδέποτε ἄλλοτε ὑπῆρξαν τόσον φιλικαὶ καὶ τοῦτο διὰ τὰ καταχθόνια σχέδια τοῦ Πανσλαυισμοῦ.

—Τὰ Βουλγαρικὰ δίνουν καὶ πέρνουν καὶ συγκινοῦν βαθύτατα πολλοὺς δημοσιογράφους μας. Ἕνας συντάκτης τῆς «Ἑστίας» μάλιστα διείδε βουλγαρικὸν δάκτυλον εἰς τὸ περὶ Πολέμη ἄρθρον τῆς «Ἀτιχ. Ἴριδ.» ἐν προηγ. φύλλῳ κι' ἐφρύαξεν ὁ ἄνθρωπος. Διὰ τὸν πατριωτισμόν του αὐτὸν ἕνα καλὸ μουντζούρωμα μὲ τυπογραφικὴν μελάνη θὰ ἦτο ἡ καλλιτέρα ἀπάντησις καὶ ἡ καλλιτέρα ἀμοιβή.

Δύο ἐρωτευμένοι συνωμιλοῦν.

—Ἡ αὐγή, ὅταν ροδίζῃ τὸν ὁρίζοντα, εἶνε τὸ ὡραιότερον θέαμα τοῦ κόσμου. Νομίζει κανείς, ὅτι βλέπει τριαντάφυλλα νὰ ἀνθίζουν παντοῦ. Δὲν τὸ χορταίνω αὐτὸ τὸ θέαμα.

—Καὶ ἐγώ; Ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα τὸ θαυμάζω!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ὁ Ἔφηβος τῶν Ἀντικυθήρων ἤτοι συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Πλαστικῆς ὑπὸ Α. Ἀρβανιτοπούλου. Καλλιτεχνικώτατον τεῦχος μετ' εἰκόνων.

— Τὸ περιοδικὸν ΖΩΗ τοῦ ὁποίου ἡ ἔκδοσις διεκόπη ἐπί τινα καιρὸν ἕνεκεν τῆς ἀσθενείας τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς Α. Μελαχρινοῦ, θὰ συνεχίσῃ τὴν ἔκδοσίν του λίαν προσεχῶς.

Ἀλεξ. Ν. Γεωργακοπούλου. Ἐγχειρίδιον Ἐλαιουργίας, Ἐξεδόθη καὶ πωλεῖται εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Δελτίου τῆς Βιομηχανικῆς καὶ Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας». Ἡ σαφήνεια καὶ ἡ μεθοδικώτης μεθ' ἧς πραγματεύεται τὰ διάφορα ἐλαιουργικὰ ζητήματα καθιστῶσι τὸ βιβλίον τοῦτο ἀπαραίτητον διὰ πάντα κτηματίαν καλλιεργοῦντα ἐλαίας. Ἡ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀρίστη αὕτη συγγραφὴ εἶνε ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἡμετέρου Βασιλείου.

Διάττων Ἀστήρ. Ἡ φιλολογικὴ εἰκονογραφημένη «Ἐπετηρὶς «Διάττων Ἀστήρ», ἡ ἐκδοθεῖσα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ὑπὸ τύπον ἡμερολογίου, ἐξεδόθη τὸ δεύτερον ἤδη εἰς καλλιτεχνικώτατον τόμον, μὲ ὕλην ποικίλην τῶν ἐξοχωτέρων λολογράφων ποιητῶν διηγηματογράφων καὶ ἀρθρογράφων μας. — Πωλεῖται εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Διάττοντος Ἀστέρος» ὁδὸς Τσαμαδοῦ 12 Ἀθήνας, ἀντὶ δραχ. 2 τὸ ἄδετον καὶ δραχ. 4 τὸ χρυσόδετον.

Ὑμέναιος. Μελοδραματικὸν Εἰδύλλιον εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου δικηγόρου καὶ συνεργάτου μας κ. Ἰωάν. Φραγκιᾶ. Τὸ ἔργον ἀφιεροῦται εἰς τὸ πριγκηπικὸν ζεῦγος τῶν Α. Υ. Νικολάου καὶ Ἑλένης κοσμεῖ δὲ τοῦτο αὐτόγραφος εὐχαριστήριος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ποιητὴν τοῦ πρίγκηπος Νικολάου ἐπὶ τῇ ἀφιερώσει.—Ἔκδοσις καλλιτεχνική.—Ἕκαστον ἀντίτυπον δραχ. 1.50.

Ἑλληνισμοῦ συγχρόνου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πρωτόλεια.—Τοιοῦτον φέρει τίτλον ἀφήγησις συνοπτικὴ μὲν πολύτιμος δὲ τῶν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἱδρυθέντων Ναοῦ ὁ «Εὐαγγελισμός», σχολῶν καὶ καταστημάτων φιλανθρωπικῶν, παρὰ τῶν πρώτων φιλογενῶν Ἑλλήνων ἀποίκων, ὑπὸ τοῦ καὶ δι' ἔργα ἄλλα γνωστοῦ δικηγόρου κ. Γ. Ι. Κηπιάδου, ὅστις νὰ διασώσῃ ἐκ τῆς ἀμνημοσύνης ἠθέλησε τοὺς μνήμης ἀξίους ἱδρυτάς, καὶ φύραμα ἱστορικὸν νὰ παράσχῃ συγχρόνως τοῖς βουλησομένοις ἱστορίαν νὰ συγγράψωσι πλήρη τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δράσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ Καὶ ἀξιέπαινος ὁ κ. Γ. Κηπιάδης, διότι καὶ ἐν γήρατι ἔτι δὲν ἀπέκαμεν εὐδοκίμως συγγράφων ὠφέλιμα.

Τύποις Νομικῆς